

Správy za posledné dni k 13.2.2015

Ľ. Jahnátek: Podiel našich potravín na slovenskom trhu bol vlni 63 %

(10.02.2015; Rozhlasová stanica Lumen; Infolumen; 17:30; por. 4/29; Jana Horniaková / Jana Horniaková)

Jana Horniaková, moderátorka:

"Šéf agrozortu Ľubomír Jahnátek tvrdí, že podiel našich potravín na slovenskom trhu bol vlni 63 %. Najväčší medziročný nárast malo vlni mlieko a bravčové i hovädzie mäso. Celkom išlo o 21 % nárast v 47 obchodných reťazcoch. Pokračuje minister pôdohospodárstva Ľubomír Jahnátek."

Ľubomír Jahnátek (nom. Smeru-SD), minister pôdohospodárstva:

"Je to vlastne rovnaké číslo ako v 1. polroku 2014, to znamená tie opatrenia, ktoré pripravila slovenská strana, vláda tým, že schválila 15. októbra materiál na monitoring dovozu potravín a na posilnenie potravinových kontrol, všetky tieto opatrenia zabrali a v konečnom dôsledku nedošlo k poklesu slovenských potravín pri predaji."

Jana Horniaková:

"Predseda Poľnohospodárskej a potravinárskej komory Milan Semančík ale s vyjadreniami ministra Jahnátka nesúhlasí. Podiel našich potravín na slovenskom trhu je v skutočnosti iba 50 %."

Milan Semančík, predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory:

"Treba na úvod povedať, že my dlhodobo upozorňujeme, že to zastúpenie nie je dostatočné a keď zoberieme rôzne metódy, stále nám vychádza, že to zastúpenie nedosahuje ani 50 %."

Jana Horniaková:

"Podľa Dušana Janička z Poľnohospodárskej a potravinárskej komory, situácia v slovenskom potravinárstve nie je dlhodobo dobrá. Najviac mu prekáža vysoká sadzba DPH na potraviny. Tá v porovnaní s okolitými krajinami podporuje nákupnú turistiku a poškodzuje slovenskú ekonomiku."

Dušan Janiček, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora:

"Napriek tomu, že potravinárska výroba a poľnohospodárstvo majú u nás dlhodobé tradície, situácia v potravinárskom priemysle vôbec nie je dobrá. Domáci sektor výroby potravín musí naďalej čeliť neúmernému tlaku zo strany obchodných reťazcov na nevyvážené dodávateľsko-odberateľské vzťahy. Takisto si my myslíme, že umelo sa zvyšujú tak vysoké ceny kvalitných slovenských potravín v dôsledku vysokých marží obchodu na tieto potraviny."

Jana Horniaková:

"Za alarmujúci označil Dušan Janiček výrazne zostupný trend objemu investícií do potravinárskeho priemyslu. Jeho ďalšie pokračovanie by vyústilo do absolútneho poklesu konkurencieschopnosti odvetvia."

Tvrdenia SPPK odmietame, považujeme ich za nepravdivé a zavádzajúce, vyhlásili členovia Slovenskej aliance moderného obchodu

(10.02.2015; www.orangeportal.sk; 18.42, s. -; TASR)

Bratislava (TASR) - Členovia Slovenskej aliance moderného obchodu (SAMO) odmietajú tvrdenia prezentované dnes na tlačovej konferencii Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) ústami jej podpredsedu pre potravinárstvo a obchod Dušana Janička. Ten uviedol, že "domáci sektor výroby potravín musí naďalej čeliť neúmernému tlaku obchodných reťazcov na nevyvážené dodávateľské podmienky umelo udržujúce vysoké ceny slovenských potravín v dôsledku vysokých marží obchodu".

Uvedené tvrdenie považujú členovia SAMO podľa vyjadrenia jej predsedníčky Kataríny Fašiangovej za nepravdivé a zavádzajúce. Na cenotvorbu v sektore obchodu na Slovensku vplyva podľa nej vyspelé konkurenčné prostredie, ktoré nedovoľuje žiadnemu subjektu v dodávateľskom reťazci, teda ani obchodu, udržiavať neúmerne vysoké obchodné marže. Takáto cenová politika by bola krátkozraká s pravdepodobnými rýchlymi negatívnymi následkami na každého, kto by ju chcel praktizovať.

"Rovnako odmietame aj tvrdenia o neúmernom tlaku obchodných reťazcov na nevyvážené dodávateľské podmienky. V podmienkach SR platí v tomto smere prísna legislatíva, konkrétne zákon o neprimeraných podmienkach, ktorý takéto konanie obchodných reťazcov znemožňuje a prísne sankcionuje," dodala.

SAMO združuje spoločnosti obchodu, ktoré na Slovensku v súčasnosti prevádzkujú 449 maloobchodných a 6 veľkoobchodných prevádzok. Členovia SAMO sa radia medzi najvýznamnejších investorov, keď od začiatku svojho pôsobenia na slovenskom trhu doteraz investovali takmer 2,5 miliardy eur, a to bez úľav v rámci štátnej pomoci. Členovia združenia zároveň patria aj medzi najväčších zamestnávateľov na Slovensku. V súčasnosti spolu zamestnávajú viac ako 23.000 ľudí.

Nie sú podiely ako podiely

(11.02.2015; Roľnícke noviny; č. 07, Titulná strana , s. 1; BOHUMIL URBÁNIK)

Dva pohľady na zastúpenie slovenských potravín na domácom trhu

Na začiatku tohto týždňa sa predstavitelia agrárnej štátnej správy aj samosprávy vyjadrovali na tému zastúpenia potravín, vyrobených na Slovensku, v obchodných systémoch, podnikajúcich na území SR.

BRATISLAVA. V pondelok operatívne zvolal tlačovú besedu na túto tému minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ľubomír Jahnátek, aby prostredníctvom masmédií verejnosť informoval o tom, že koncom 2. polroku 2014 dosiahlo zastúpenie potravín, vyrobených na Slovensku, v obchodných systémoch, podnikajúcich na území SR, podiel 63,2 percenta. "Bol to rovnaký podiel ako v prvom polroku 2014, čo znamená, že ani v dôsledku embarga na dovoz potravín z EÚ do Ruskej federácie a ich očakávaného pretlaku na vnútornom trhu EÚ nedošlo k poklesu podielu slovenských potravín na našom domácom trhu," vysvetľoval Ľ. Jahnátek. A dodal, že sa tak stalo aj preto, lebo zabrali opatrenia, ktoré boli ministerstvom pôdohospodárstva SR a vládou SR prijaté s cieľom ochrániť potravinový trh v SR pred nekalými praktikami a nadmernými dovozmi. "V roku 2012, keď sme nastupovali, bolo zastúpenie potravín, vyrobených na Slovensku, v obchodných systémoch, podnikajúcich na území SR, zhruba 47-percentné. To znamená, že odvtedy sme dosiahli 18-percentný nárast," takto zhodnotil situáciu minister. Progres pripísal na vrub skutočnosti, že náš spotrebiteľ je pri nákupoch už obozretnejší, a dobre si všíma, aké potraviny nakupuje. "Prebúdza sa spotrebiteľský patriotizmus, u ľudí badať väčšiu uvedomelosť," konštatoval minister, a zároveň pripomenul, že potraviny, vyrábané v SR, sú pod nepretržitou 24-hodinovou kontrolou, a ich spoľahlivosť a bezpečnosť sú tak logicky najvyššie. Trochu iný pohľad a najmä iné čísla má ohľadne zastúpenia potravín, vyrobených v SR, v tuzemských obchodných systémoch najväčšia a najreprezentatívnejšia samosprávna organizácia v chlebovom odvetví - Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora. Jej vrcholný predstaviteľ, predseda SPPK Milan Semančík, aj v reakcii na ministrove slová uviedol, že podiel slovenských potravín na trhu v SR nedosahuje ani 50 percent. SPPK sa téme zastúpenia potravín, vyrobených v SR, na tuzemskom trhu venuje dlhodobo. A rovnako dlhodobo a vytrvalo upozorňuje na nedostatočné zastúpenie slovenských potravín v slovenských obchodných systémoch. Určitá časť rozdielu, ktorý vzniká medzi "ministerskými" a "komorovými" údajmi o percentuálnom podiele slovenských potravín na trhu môže ísť na vrub toho, že každá zo strán sa pri výpočte riadi inou metodikou. Ale len v metodike to zrejme nebude... "Aj keď zoberieme rôzne metodiky, stále nám vychádza, že to zastúpenie stále nedosahuje ani 50 percent," podčiarkol predseda SPPK. (Viac sa tejto téme venujeme na 6.str. dnešného vydania Roľníckych novín.)

Tlačová beseda - program rozvoja vidieka

(13.02.2015; Televízna stanica TA 3; Tlačová beseda; 11.00; por. 1/1; - / Natália Fónod Babincová)

Natália Fónod Babincová, moderátorka:

"Ponúkame vám tlačovú besedu ministra pôdohospodárstva Ľubomíra Jahnátka, ktorý predstaví schválený program rozvoja vidieka a integrovaný regionálny operačný program."

Hovorca:

"Príjemný dobrý deň, kolegyne, kolegovia, vítajte na tlačovej konferencii, kde sa budeme venovať dvom témam a to sú schválené operačné programy, program rozvoja vidieka a integrovaný regionálny operačný program. Na vaše otázky budú odpovedať minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Ľubomír Jahnátek, generálny riaditeľ sekcie riadenia programov regionálneho rozvoja Viktor Veselovský a generálny riaditeľ sekcie rozvoja vidieka a priamych platieb Martin Barbarič. Pán minister, nech sa páči, na úvod."

Ľubomír Jahnátek, minister pôdohospodárstva:

"Takže dobrý deň, vážené dámy, páni, dovoľte mi, aby som vás informoval o tom, že piatňajším dňom Slovensko má schválené dva kľúčové programy podporované z Európskej únie a to je program rozvoja vidieka a integrovaný regionálny operačný program. Tieto dva kľúčové programy vlastne umožňujú pre roky 2015 až 2020 čerpať prostriedky z veľkej miery podporované zo štrukturálnych peňazí Európskej únie pre rozvoj poľnohospodárskej prvovýroby, potravinárstva, pre rozvoj obcí a lesného hospodárstva. Bez schválenia týchto programov si nevieme celkom predstaviť, ako by sme vedeli realizovať ďalší rozvoj týchto základných oblastí, ktoré ministerstvo pôdohospodárstva má vo svojej gescii."

Dámy a páni, v piatok Európska komisia vydala rozhodnutie pre Slovenskú republiku, že má schválený svoj program rozvoja vidieka, čiže takzvaný druhý pilier v rámci financovania spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2014 až 2020. Je to veľký úspech, vzhľadom na to, že celkovo pre členské krajiny Európskej únie bolo predložených 118 programov rozvoja vidieka, lebo mnohé krajiny majú niekoľko PRV-čiek a z týchto 118 je zatiaľ schválených 27, to znamená, Slovensko je v tej prvej štvrtine schválených programov a je to dobrá správa pre slovenských poľnohospodárov, lebo už vlastne majú istotu, ako a na čo budú môcť čerpať finančné prostredie do roku 2020. Pre ministerstvo je to tak isto veľmi dôležitý dokument vzhľadom na to, že už v minulosti sme predstavovali novú víziu smerovania slovenského poľnohospodárstva a systém finančnej podpory, kde sme zmenili doterajší systém, ktorý bol viac smerovaný na podporu plochy, takzvaná

sapsová platba, ale tento systém nemotivoval poľnohospodárov na rozvoj takzvaných citlivých sektorov, ako je rozvoj či živočíšnej výroby a špeciálnej rastlinnej výroby, hlavne so zameraním na ovocie a zeleninu.

Zmenený systém trojpilierový, ktorý sme navrhli zhruba rok dozadu, je zostavený na základe princípu motivácie. To znamená, nastavenými podmienkami chceme motivovať poľnohospodárov, aby sa viac zaoberali živočíšnou výrobou a špecializovanou rastlinnou výrobou. Pokiaľ chceme hovoriť o efekte a význame druhého piliera, je dôležité, aby sme si povedali, ako bude slovenské poľnohospodárstvo financované, do roku 2020.

Pôvodný návrh, ktorý bol na stole, keď sme nastúpili na ministerstvo pôdohospodárstva, keď nastúpila nová vláda v apríli 2012, boli navrhnuté dva piliere priame platby, prvý pilier v hodnote dve miliardy 708 miliónov eur, čiže to sú priame platby bez dotácií štátneho rozpočtu. A druhý pilier, program rozvoja vidieka, bol nastavený v sume dve miliardy 536 miliónov eur. Tento systém nám vcelku nevyhovoval, lebo neumožňoval výraznejšie podporovať citlivé sektory a preto bolo treba veľmi intenzívne rokovať v Bruseli a zásluhou slovenského premiéra sa prijalo, prijala zmena pre celú Európsku úniu a 25 percent prostriedkov či z prvého do druhého alebo z druhého do prvého bolo možné realokovať, to znamená, každý štát si mohol zvoliť takú cestu, či ide viac podporou priamych platieb alebo cez program rozvoja vidieka. My sme túto možnosť využili a celkovo sme z druhého piliera presunuli 18,25 percenta prostriedkov, čo v absolútnej sume znamená viac ako 345 miliónov eur.

Po tomto presune sme nastavili 3-pilierový nasledovne. Do priamych platieb pôjde celkovo tri miliardy 54 miliónov eur, do programu rozvoja vidieka dve miliardy 76 miliónov eur a do takzvaného tretieho piliera, ktorý je plne financovaný zo zdrojov štátneho rozpočtu, my ho nazývame program rozvoja rastlinnej a živočíšnej výroby, čiže je to ten tretí pilier v tom sendvičovom modeli, tam ide celkovo viac ako 114 miliónov eur. Celkovo pôjde pre aktivity v oblasti rozvoja poľnohospodárstva a rozvoja vidieka celkovo viac ako päť miliónov 350, päť miliárd 350 miliónov eur do konca roku 2020, čo v porovnaní so starým programovacím obdobím znamená nárast o 377 miliónov eur.

Samotné platby cez tieto tri piliere budú realizované do niekoľkých oblastí. Čo sa týka priamych platieb z prvého piliera, kde je viac ako tri miliardy 54 miliónov eur sústredených, pôjdu prostriedky do štyroch základných priorít. V prvom rade je to jednotná platba na plochu, čiže podobný model ako bol SAPS, tu budú vyčerpané prostriedky na úrovni zhruba jedna miliarda 710 miliónov eur, čo znamená, že každá poľnohospodárska plocha, každý hektár, bude podporený 130 eurami. Zároveň v priamych platbách je nová priorita, takzvaná gríningová platba, ktorá znamená ozelenenie slovenského vidieka, kde všetky subjekty nad desať hektárov obhospodarovanej plochy budú musieť päť percent z tejto plochy zanechať na takzvané ozelenenie, to znamená na vybudovanie remízok, rôznych krajinotvorných prvkov, čiže táto plocha sa nebude obrábať, maximálne sa môžu na nej pestovať strukoviny. Má za cieľ táto gríningová platba umožniť lepšie podmienky napríklad pre malú poľnú zver, pre vtáctvo a vôbec pre krajinotvorbu ako takú.

Tretou oblasťou, kde pôjdu priame platby, bude dobrovoľne viazaná podpora, čiže je to ten istý mechanizmus, je to podpora citlivých sektorov, ktorá bola v starom období na úrovni troch percent z celkových priamych platieb, my sme vďaka mechanizmu, ktorý sa podaril v Bruseli dohodnúť, zvýšili túto hodnotu na trinásť percent celkových priamych platieb a tieto priame platby, čiže to budú automatické platby pre poľnohospodárov, pôjdu predovšetkým na podporu dojníc, výkrmového dobytku oviec, kôz, na podporu pestovania zeleniny, ovocia, chmeľu a cukrovej repy. Celkovo z tohto balíka pôjde 397 miliónov eur a na tú gríningovú platbu bolo 916 miliónov eur.

Novou schémou, ktorá sa objavuje v priamych platbách, je schéma pre mladých farmárov. Táto téma sa už v médiách a ja ju pokladám za jednu z najdôležitejších schém alebo tých zmien, ktoré nastali pri novej spoločnej poľnohospodárskej politike, lebo umožňuje omladiť a znížiť vekovú hranicu pracovníkov v poľnohospodárstve a dáva veľký priestor na začatie podnikania hlavne mladých ľudí, absolventov stredných a vysokých škôl poľnohospodárskeho a veterinárneho zamerania, lebo títo ľudia si v súčasnosti v praxi veľmi ťažko hľadajú pracovné miesta. Táto schéma celkovo zatiaľ predpokladá, že bude použitých viac ako tridsať miliónov eur, ale samozrejme, tu budeme veľmi flexibilní, lebo na projekte mladý poľnohospodár nám veľmi záleží a doterajšie informácie, ktoré dostávame od mladých ľudí, sú vysoko pozitívne. O čo tu vlastne pôjde.

Mladý poľnohospodár, absolvent strednej alebo vysokej školy poľnohospodárskeho, veterinárneho zamerania, pokiaľ sa rozhodne, že chce začať sám podnikáť, sám pre seba, má možnosť získať niekoľko benefitov oproti doterajšiemu spôsobu hospodárenia. Za prvé, má nárok na pridelenie pôdy zo Slovenského pozemkového fondu. Toto pridelenie môže byť maximálne na úrovni 28 hektárov z tým, že táto pôda bude prednostne prideľovaná zo Slovenského pozemkového fondu mladým poľnohospodárom na úkor existujúcich poľnohospodárov. Umožňuje im to novela zákona o Slovenskom pozemkovom fonde, ktorú sme nedávno schválili v parlamente a jej účinnosť začala od 1. januára 2015. Zároveň títo poľnohospodári, mladí poľnohospodári dostanú štartovný kapitál, nenávratný príspevok vo výške 50-tisíc eur, z toho 70-tisíc, 70 percent z tejto sumy dostanú po certifikácii mladého poľnohospodára a tridsať percent na základe ukončenia podnikateľského plánu. Čo to znamená? Každý mladý poľnohospodár, ktorý bude chcieť podnikáť, bude musieť vypracovať podnikateľský plán, sú tam pomerne prísne kritériá, ktoré hovoria o tom, že bude na ploche, ktorú bude obhospodarovať, bude minimálne na polovičnej ploche pestovať ovocie, zeleninu alebo iné druhy rastlinnej výroby z tej kategórie citlivých, citlivé sektory, to znamená chmeľa alebo cukrová repa, čiže

toto sú, to je jedno obmedzenie, respektíve, že bude musieť vo zvýšenej miere chovať hospodárske zvieratá, pritom zaťažnosť bude musieť mať minimálne na úrovni 0,4 dobytčej jednotky na jeden hektár, jedna dobytčia jednotka je 500 kilo živej váhy hospodárskych zvierat. Okrem toho mladí poľnohospodári budú mať aj zvýhodnenie pri sapsovej platbe, lebo pokiaľ sapsová platba bude pre poľnohospodárov, ktorí už podnikajú na úrovni 130 eur, mladý poľnohospodár dostane ešte plus 60 euro a tak isto pri všetkých projektových a neprojektových podporách, bude mať benefit desať až dvadsať zvýhodnenie, aby sa prednostne dostal aj k projektovým a neprojektovým podporám v rámci programu rozvoja vidieka.

Čo sa týka druhého pilieru, programu rozvoja vidieka, táto oblasť bude rozdelená do troch takých priorit. V prvom rade to budú projektové podpory, to znamená, budú vypísané výzvy a na rôzne projekty si budú budúci uchádzači predkladať svoje prihlášky, svoje zámery a budú môcť čerpať prostriedky na svoje aktivity. Celkovo na projektové podpory pôjde viac ako miliard osem miliónov eur z celkového balíka dve miliardy 76 miliónov, ktoré sú alokované v druhom pilieri. Tak isto budú ako v predchádzajúcom období podporované aj neprojektové podpory, čiže tam sa nepredkladá nejaký projekt, ale sú to viac menej peniaze, ktoré budú získavať poľnohospodári na dobré životné podmienky zvierat, na znevýhodnené oblasti, na agroenvironmentálne opatrenia, podpora oblastí Natura 2000, ekologické poľnohospodárstvo a lesnícko-environmentálne platby. Na túto kapitolu pôjde celkovo viac ako 8038 miliónov eur. Treťou oblasťou, ktorá bude podporovaná z druhého piliera, sú takzvané ostatné oblasti, cez ktorú bude podporený program líder, spolupráca, technická pomoc a prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy. Na túto oblasť pôjde viac ako 232 miliónov eur.

Posledným pilierom, tretím pilierom, ktorý je plne platený zo štátneho rozpočtu, bude prednostne sústredený do troch oblastí. Za prvé je to živočíšna výroba, tretí pilier slúži k tomu, aby sme vyrovnávali rozdiely medzi možnosťami, ktoré nám umožňuje Brusel pri priamych platbách alebo pri platbách z programu rozvoja vidieka. A my keď sme chceli stimulačne nastaviť podpory, napríklad na dojnice, na výkrmový dobytok, na monogastre, ktoré sú v podstate vôbec neni možné podporovať z prvého pilieru, na toto nám slúži vlastne tento tretí pilier, kde si my vlastne doladujeme tieto podpory a celkovo do roku 2020 tam pôjde viac ako 114 miliónov eur. Na živočíšnu výrobu pôjde, napríklad podpora na jalovice, ktoré nie je možné podporovať ani z prvého ani z druhého pilieru. Tak isto pôjde podpora na dojčiacie kravy a na prasnice respektíve na výkrmové ošípané. Celkovo alokovaná čiastka pre živočíšnu výrobu je viac ako 79 miliónov eur. Pre rastlinnú výrobu ako sú zemiaky, ovocie, zelenina, vinič, cukrová repa, pôjde na doladenie podpory viac ako 27 miliónov eur a na podporu zamestnávania v poľnohospodárstve pôjde viac ako 6,8 milióna eur.

Pokiaľ by sme si tieto podpory premietli na jednotlivé oblasti, predpokladáme, že zhruba do poľnohospodárskej prvovýroby z celého toho balíka druhého piliera pôjde jedna miliarda 480 miliónov eur pre poľnohospodársku prvovýrobu, 173 miliónov pre podporu lesných činností, pre rozvoj potravinárstva 200 miliónov eur a pre rozvoj obcí 225 miliónov eur.

Celá podpora v rámci programu rozvoja vidieka bude sledovať šesť takých základných priorit. Za prvé je to podpora prenosu znalostí a inovácií, potom je to zvýšenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti inovačných technológií a udržateľného hospodárstva. Treťou prioritou bude podpora organizácie spracovania dobrých životných podmienok zvierat a riadenie rizík. Štvrtou prioritou bude obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, piatou prioritou je podpora efektívnosti zdrojov a klímy. A šiestou prioritou bude podpora sociálnej inklúzie, znižovania chudoby a hospodárskeho rastu.

Pokiaľ sa chceme zmieniť o konkrétnych projektových a neprojektových podporách, treba povedať, že v rámci projektových podpôr bude celkovo štrnásť skupín projektových opatrení, ktoré budú postupne vypisované cez poľnohospodársku platobnú agentúru a tu sa budú môcť na základe svojich projektov jednotliví uchádzači uchádzať o tieto prostriedky. Možno z tých najviac frekventovaných alebo záujmových podpôr, kde pôjde, kde pôjdu tieto prostriedky, je, sú investície do hmotného majetku fariem, podpora spracovateľského priemyslu, podpora a zvýšenie pozemkových úprav, infraštruktúra a prístup k lesnej pôde, zlepšenie životaschopnosti lesov, zlepšenie odolnosti, hodnoty lesných ekosystémov, investície do nových lesných technológií. Čiže celkovo je štrnásť takýchto oblastí, kde pôjdu projektové úpravy. Celková čiastka, ktorá je vygenerovaná pre oblasť projektových podpôr, je miliarda osem miliónov. Z týchto štrnástich projektov pôjde, pôjdu štyri, sú štyri projekty orientované pre lesnícke činnosti, jeden projekt pre obce a deväť projektov pre poľnohospodársku prvovýrobu. Čo sa týka neprojektových opatrení, tam pôjde šesť podskupín, je to agroenvironment a operácie súvisiace s klímou, ekologické poľnohospodárstvo, Natura 2000, znevýhodnené oblasti, dobré životné podmienky zvierat a lesnícko-environmentálne služby a ochrana lesov, kde celkovo bude vygenerovaných viac ako 838 miliónov eur, z čoho do lesníckych činností je smerované jedno opatrenie a päť opatrení je pre poľnohospodárstvo. Ostatné oblasti sú rozdelené do štyroch podskupín, je to spolupráca, líder, technická pomoc a prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy, kde ide celkovo viac ako 200 miliónov eur.

To, čo je ale najpodstatnejšie, je, ako sa v rámci tohto trojpilierového systému prejavujú konkrétne platby pre konkrétnych poľnohospodárov na jednotlivé činnosti. Dovoľte, aby som prečítal pár čísiel, aby bolo jasné, v čom je zmysel tej novej koncepcie a nového systému podpory poľnohospodárstva, ktorý by mal byť stimulačný a mal by výrazne pomôcť hlavne pri zvýšení počtu hospodárskych zvierat a zvýšiť atraktivitu pestovania viac ovocia a zeleniny, ako to bolo doteraz.

Takže konkrétne čísla. Okrem toho, že sme presunuli prostriedky z druhého piliera do prvého, do priamych platieb, zároveň sme znížili v tom novom finančnom modeli podporu na plochu. Len v roku 2014 podpora na jeden hektár poľnohospodárskej pôdy bola na úrovni 205 euro na hektár a rok. To znamená poľnohospodár teoreticky nemusel urobiť skoro nič a za každý hektár dostal 205 euro. Samozrejme, toto je nemotivujúce, nestimuluje to k žiadnej produkcii, jednoducho on dostane peniaze len za to, že má v prenájme, alebo vlastní niekoľko hektárov alebo niekoľko tisíc hektárov poľnohospodárskej pôdy. My sme túto platbu znížili na 130 eur. Čiže tu sme výrazne znížili podporu na plochu a všetky voľné prostriedky, ktoré sme takto získali, sme dali na podporu citlivých sektorov. Gríningová platba nebola doteraz uplatňovaná, ale ako som povedal, poľnohospodári nad desať hektárov budú musieť zabezpečiť na úrovni päť percent obhospodarovanej plochy určité prvky, ktoré zvýšia vlastne ozelenenie krajiny ako takej. Pokiaľ si túto podmienku splnia, dostanú podporu 70 euro na hektár. Mladí poľnohospodár, čiže okrem toho, že bude mať prednostný nárok na pôdu, že dostane štartovný kapitál, dostane na sapsovú platbu ešte ďalších 60 euro, čiže on nebude mať 130 ale 190 eur, plus 70 eur na zazeleňanie, čiže má tu 60-eurový výhodu oproti klasickému poľnohospodárovi. Čo sa týka znevýhodnených oblastí, tam je tá štruktúra trošku komplikovaná, v starom systéme bol jeden hektár znevýhodnených oblastí podporovaný v priemere 72 eurami, my sme túto hodnotu zdvihli na 73 euro.

Ale čo sa týka teraz samotnej živočíšnej výroby, tam sú tie čísla oveľa zaujímavejšie. Tak napríklad dojnice, jeden, jedna krava bola doteraz v starom období v priemere dotovaná 81 eurami na kus, my zvyšujeme túto podporu na 379 eur. Čiže je tu výrazná podpora výroby mlieka a je to aj určitý predstart na to, keď skončia mliečne kvóty, aby naši chovatelia kráv neboli znevýhodnení voči okolitým krajinám. Čo sa týka chovných jalovic od jedného do dvoch rokov, doteraz podpora nebola žiadna, my ideme na jalovice ako predvoj budúcich kráv, ideme zvýšiť, alebo dávame 160 euro na jednu dobytčiu jednotku, čiže na 500 kilo živej váhy jalovic. Dojčiace kravy vzhľadom na to, že majú výraznú podporu v jaloviciach, ale na druhej strane vo výkrmovom dobytku, tam sa podpora zo strany 117 euro zníži na 76 euro na dobytčou jednotku. Ale výkrmový dobytok, ktorý mal doteraz podporu v starom období 165 eur, sa zdvíha na 227 eur na dobytčiu jednotku. Podobne je to aj pri podpore chovu oviec a kôz, kde doteraz bola podpora 121, pardon, ovce, kozy, 121, teraz bude 193 euro na dobytčiu jednotku. Nóvum je pri chove ošípaných pri prasniciach, kde sa podpora zvyšuje zo 121 na 250 eur na dobytčiu jednotku a zavádza sa nový titul na podporu výkrmu ošípaných, kde doteraz nebola žiadna podpora a od 1. januára 2015 bude podpora 40 eur na dobytčiu jednotku.

Čo sa týka rastlinnej výroby - zemiaky v integrovanej produkcii, doteraz nemali žiadnu podporu. My zavádzame novú podporu na úrovni tristo eur. Čiže poľnohospodár, ktorý obhospodaruje pôdu a zabezpečuje gríning, dostane 130 plus 70 euro, to je dvesto a pokiaľ na určitej ploche bude pestovať aj zemiaky v integrovanej produkcii, má plus ďalších tristo, čiže dostane päťsto eur na jeden hektár takejto plochy, ktorá bude využívaná na integrovanú produkciu zemiakov. Pokiaľ sa rozhodne ísť na ekologickú produkciu, tak sa mu táto podpora navýši na 374 eur, doteraz ekologická produkcia zemiakov nebola podporovaná. Pri ovocí, pri konvenčnej výrobe, bola doteraz podpora na hektár 50 eur, my ju zvyšujeme na 134, v ekologickej produkcii na 134, pri ekologickej, ovocie pri konvenčnej produkcii z doterajších 50 na 134 eur. Pokiaľ pôjde o ovocie na integrovanú produkciu, podpora bude na úrovni 643 eur a v ekologickej produkcii 767 eur na hektár pestovania ovocia v ekologickej produkcii. V zelenine, pri konvenčnej produkcii bola doteraz podpora 50 eur, my ju zvyšujeme na 143 eur na každý hektár. Pri integrovanej produkcii bola doteraz podpora 547 eur, my ju zvyšujeme na 634 eur a pri ekologickej produkcii z 580 eur na hektár zvyšuje podporu na 666 eur. Čo sa týka viniča, vinič v integrovanej produkcii bude podporovaný oproti pôvodným 494 eurám na hektár na 593 a v ekologickej sa zvyšuje podpora zo 671 na 383 eur na každý hektár. Možno tu ešte treba spomenúť cukrovú repu, kde sa zvyšuje podpora z 527 na 549 a chmeľ sa zvyšuje podpora z 307 na 362 eur.

Čiže už len z tohto výpočtu vidíte, že je tam ten stimulačný faktor a malo by byť atraktívne pre poľnohospodárskych prvovýrobcov, aby sa orientovali viac na pestovanie špeciálnych, špeciálnej rastlinnej výroby, respektíve na chov hospodárskych zvierat. Čiže z tohto pohľadu sme vcelku radi, že sa nám podarilo uhrať tieto podmienky, ktoré si myslím, že sú zatiaľ najlepšie pre poľnohospodárov, aké boli od vstupu do Európskej únie.

Máme však aj jednu oblasť, s ktorou nie sme spokojní a tu budeme musieť s Bruselom ešte ďalej rokovať. A je to oblasť, je to podpora takzvaných znevýhodnených alebo AMC oblastí. Náš návrh, ktorý išiel do Bruselu, hovoril o tom, že do 1020 hektárov by nemala byť obmedzená platba, čiže mala by byť na takéto plochy stopercentná platba a po tom do 2040 hektárov by mala byť 89-percentná platba oproti súčasnej a nad, od 2040 do 4080 hektárov 83-percentná platba a nad 4080 hektárov 68-percentná platba. Zároveň sme dali druhé kritérium, aby sme zvýraznili podporu chovateľom hospodárskych zvierat, kde sme nastavili koeficienty podpory tak, že relatívne malú podporu by dostali tie poľnohospodárske podniky, ktoré majú zaťaženosť hospodárskych zvierat na trvalé trávnaté porasty do 0,15 dobytčej jednotky. Tí by skutočne dostali výrazne menej ako dostávali doteraz, lebo doteraz tieto podpory boli paušálne pre všetkých, či choval alebo nechoval hospodárske zvieratá, čo bolo voči chovateľom hospodárskych zvierat nefér. Lebo predsa tá živočíšna výroba má vyššie náklady, má oveľa väčšiu prácnosť, čiže to sme pokladali za nefér. Ďalší

koeficient, ktorý bol zhruba na úrovni 80 percent doterajšej podpory, mal ísť pre poľnohospodárske podniky, ktoré mali zaťaženosť od 0,15 do 0,3 dobytčej jednotky a výraznú podporu, čiže výrazné zvýšenie podpory oproti súčasnému stavu, mali mať podniky, ktoré majú zaťaženosť väčšiu ako 0,3 dobytčej jednotky.

Bohužiaľ, toto sa nám nepodarilo, za prvé Brusel výrazne skresal tú hornú hranicu pre podporu znevýhodnených oblastí. Podľa našich informácií len Slovensko a Česká republika majú najvyššiu túto hranicu degresivity a to je 450 hektárov na podnik, čiže je to výrazné zníženie oproti nami navrhovanej, navrhovanému kritériu 1020 hektárov. Znižovanie, ďalšie znižovanie podpory bude od 450 do 900 hektárov na 87-percentnú platbu, od 900 do 1800 hektárov 74-percentná platba, nad 1800 hektárov 64-percentná platba. Zároveň nám zrušili kritériá zaťažnosti. Uznali len jednu zaťaženosť, tie podniky, ktoré majú zaťaženosť nad 0,3 dobytčej jednotky, dostanú podporu, tie, ktoré nemajú zaťaženosť do 0,3 dobytčej jednotky, zaťaženosť, toto, tieto platby na znevýhodnené oblasti nedostanú. Toto je oblasť, ktorú musíme otvoriť. My sme v podstate 1. decembra, keď sa už dávala finálne podoba, sa museli veľmi flexibilne rozhodnúť. Pokiaľ by sme trvali na pôvodnom systéme AMC platieb, zastavili by sme celý proces posudzovania programu rozvoja vidieka a Európska komisia nás chcela dať až na koniec, to znamená, že náš program by bol schvaľovaný niekedy v októbri tohto roku a vlastne celý rok by sme nemali vykrytý všetkými ostatnými platbami, nielen pre poľnohospodárov, ale aj pre potravinárov, pre obce a pre lesníkov. Toto sme nechceli riskovať, lebo v októbri nemáme isté, že by sme tieto podmienky boli presadili, čiže sme sa dohodli, že budeme na určitú dobu súhlasiť s týmito podmienkami, ale pri prvej revízii programu rozvoja vidieka otvárame práve AMC oblasti.

Čo sa týka druhého programu, to je integrovaný regionálny operačný program, tu sme dostali už rozhodnutie 18.12.2014 a tento program vlastne smeruje k tomu a nadväzuje na dobrú tradíciu doteraz existujúceho regionálneho operačného programu, ale vzhľadom na to, že Európska komisia mala výhrady voči doteraz fungujúcemu dopytovému systému regionálneho operačného programu, museli sa pravidlá hry v novom integrovanom regionálnom operačnom programe zmeniť. Tá zmena je veľmi jednoduchá, podpory nepôjdu na základe žiadosti jednotlivých uchádzačov, to znamená obcí alebo podnikateľských subjektov, ale budú musieť byť súčasťou určitej regionálnej integrovanej stratégie. Túto regionálnu územnú stratégiu musia vypracovať VÚC v spolupráci s krajskými mestami a až po odsúhlasení takejto územnej regionálnej stratégie, budú môcť byť čerpané prostriedky pre potreby jednotlivých miest a obcí.

Celkovo máme v regionálnom, v integrovanom regionálnom operačnom programe alokovaných dve miliardy 122 miliónov eur, čiže to sú všetky prostriedky, ktoré pôjdu pre rozvoj nášho vidieka. Z európskeho fondu pre rozvoj vidieka je alokovaných z tejto sumy miliarda 745 miliónov eur, zo štátneho rozpočtu bude spolufinancovanie viac ako 348 miliónov eur a predpokladá sa skoro dvadsať miliónov eur spolufinancovanie zo súkromných zdrojov.

Tieto prostriedky budú uvoľňované cez šesť základných prioritných osí. Prvou prioritnou osou je bezpečná ekologická doprava v regiónoch, to znamená budú podporované aktivity týkajúce sa výstavby, rekonštrukcie a modernizácie ciest druhej a tretej triedy, bude to zahrnutá znovu veľmi populárna podpora výstavby cyklotrás a tak isto integrované dopravné systémy. V prioritnej osi číslo dva, ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám, budú aktivity zamerané na rozširovanie, modernizáciu materských škôl, vybavenie učebníc a knižníc základných škôl a materiálne a technické vybavenie stredných odborných škôl. Pri prvej prioritne je, bezpečná ekologická doprava, je vyčlenených 400 miliónov eur pre menej rozvinuté regióny a 21 miliónov eur pre Bratislavský kraj, lebo jedna z ďalších zmien pri integrovanom regionálnom operačnom programe je, že Bratislava, Bratislavský kraj bude začlenený, čiže nebude mať už samostatný operačný program, ale je včlenený do integrovaného regionálneho operačného programu. Pri operačnej osi dva alebo prioritnej osi dva bude pre menej rozvinuté regióny vyčlenených viac ako 723 miliónov eur a pre Bratislavu je pripravených 32 miliónov. Tretia prioritná os je mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch, túto kapitolu bude obhospodarovať ministerstvo kultúry a bude orientovaná táto prioritná os na netechnologické inovácie a tvorbu kreatívnych produktov, kde je alokovaných pre Bratislavu 20 miliónov eur a pre ostatné oblasti Slovenska 195 miliónov eur. Prioritná os číslo štyri, zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie, bude, budú podporované aktivity ako je budovanie a rekonštrukcia vodovodov a kanalizácií pre obce pod tisíc obyvateľov, komplexná obnova bytových domov a zelená infraštruktúra. Pre Bratislavu je tu alokovaných 9,9 milióna eur a pre ostatné oblasti 189 miliónov eur. Piatou prioritnou osou je miestny rozvoj vedený komunitou, ktorý je orientovaný na vlastne financovanie aktivít zdola hore, čiže to je tá podpora MAS, malých akčných skupín. A samozrejme aj podpora podnikateľského sektora a verejných služieb, kde máme milión eur vyčlenených pre Bratislavu a 99 miliónov eur pre ostatné oblasti Slovenska. Poslednou prioritou, prioritnou osou je technická pomoc, ktorá bude vlastne využitá na riadenie vôbec IROP ako takej, to znamená mzdy, technické prostriedky, počítače, autá, ktoré budú potrebovať jednotliví aktéri v rámci IROP na svoju činnosť. Tu je pre Bratislavu vyčlenených 2,1 milióna eur a pre ostatné oblasti 59,8 milióna eur.

Celý tento proces bude možné rozbehnúť po vypracovaní a odsúhlasení určitých základných dokumentov. Najzákladnejším dokumentom, ktorý umožní vôbec čerpanie pre regióny prostriedky, budú takzvané RIUS, regionálne integrované územné stratégie, ktoré musí vypracovať každá VÚC v spolupráci s krajskými mestami. Čiže bude to kombinácia aktivít pre VÚC, ale aj v samostatnej podkapitole pre samotné

mesto. Čiže musí tu prísť k zhode aj pri zhode aj pri rozdelení prostriedkov aj pri definovaní tých prioritných oblastí medzi krajským mestom a samotnou VÚC. My už môžeme povedať, že v podstate máme sedem takýchto regionálnych územných integrovaných stratégií, zatiaľ nám neposlal Prešovský kraj, čiže k nemu sa nevieme vyjadriť, ale predpokladáme, že v krátkej dobe by tieto RIUS-y mali byť nami posúdené a certifikované riadiacim orgánom a neskôr aj ministerstvom školstva.

Ďalším veľmi dôležitým prvkom pri čerpaní prostriedkov bude zriadenie takzvaných rád partnerstva. My vypracovávame momentálne vzorový štatút, ako by taká rada partnerstva mala fungovať. Čo je na nej kľúčové. Keď ministerstvo zostáva riadiacim orgánom, rada partnerstva bude vlastne tým najvyšším orgánom pre sprostredkovateľské orgány. Čiže rada partnerstva, nie ministerstvo, bude posudzovať, ktoré aktivity pôjdu, ktoré priority, kde pôjde financovanie v rámci jednotlivých regiónov. Tam budú mať neodmysliteľné zastúpenie nielen zástupcovia samotnej VÚC a krajského mesta, ale aj podnikateľského sektora a verejného sektor a samozrejme aj súkromného sektora v jednotlivých regiónoch.

Pokiaľ odsúhlasíme tieto základné dokumenty, predpokladáme, že by sme mohli už v priebehu druhého kvartálu tohto roku pristúpiť aj k samotnému čerpaniu s tým, že na rok 2015 už máme pripravených jedenásť výziev, ktoré by mohli ísť už v tomto roku, lebo našou snahou je či pri integrovanom regionálnom operačnom programe, či pri druhom pilieri pri programe rozvoja vidieka, čo najrýchlejšie uvoľniť alokované prostriedky do terénu pre konečných užívateľov, lebo sú to jedinečné zdroje pre rozvoj podnikania, jedinečné zdroje pre zvýšenie hrubého domáceho produktu, jedinečné zdroje pre zvýšenie konkurencieschopnosti našich podnikov, ale samozrejme aj zvýšenia životnej úrovni v našich obciach.

Čiže to je základný náčrt tých dvoch nových programov, ktoré máme dneska schválené, samozrejme, dá sa o všetkých prioritách hovoriť oveľa podrobnejšie, ale to by táto diskusia potom, alebo táto tlačovka trvala veľmi dlho. Ja si myslím, že teraz by bolo dobré, keby sme dali priestor vám na vaše otázky."

Pavol Kirinovič, TA 3:

"Chcel by som sa spýtať, pán minister, mal by som také dva otázky. Aké očakávania máte pokiaľ ide o to čerpanie aj v porovnaní možno s tým minulým obdobím, Slovensko je všeobecne známe, že nie je ukázkovým príkladom v čerpaní peňazí. Takže aké máte očakávania do toho roku 2020, možno percentuálne? A druhá taká otázka, spomínali, že medzi takú tú najväčšiu výhru alebo to všetko také najlepšie, je tá podpora mladých farmárov. Tam máte tiež nejaké očakávania, koľko by sa mohlo ľudí do toho zapojiť, mladých farmárov? V prípade, tam sa hovorí o tej sume 30 miliónov eur podpora, takže môže byť navýšená?"

Ľubomír Jahnátek:

"Čo sa týka tej prvej otázky, treba povedať, program rozvoja vidieka je v podstate vyčerpaný. Tam nepredpokladáme, že zostanú nejaké prostriedky a preto si myslíme, ani v novom programovacom období nezostanú nejaké voľné zdroje, ktoré by poľnohospodári, lesníci alebo obce nevyužili. Možno ešte jedna zmienka, pri podpore potravinárstva my máme ešte jeden balík pripravený pre potravinárov a to je 70 miliónov eur, ktoré pôjdu ale z prostriedkov inovácie, kde gestorom je ministerstvo hospodárstva a ministerstvo školstva a my máme podpísanú dohodu s nimi, že 70 miliónov prostriedkov určených na inováciu pre priemysel ako taký, alebo pre hospodárstvo ako také, pôjde čiste na podporu potravinárstva. Čiže čo sa týka PRV myslíme, že tieto prostriedky by mali byť vyčerpané.

Čo sa týka integrovaného regionálneho operačného programu, my predpokladáme, že tieto prostriedky budú tak isto vyčerpané. My máme bilanciu ako vyzerá ROP k 6.1.2015, len také sumárne čísla, my máme celkovo zazmluvnených 2075 projektov v objeme miliarda 665 miliónov a ukončených z týchto projektov máme 1598 a v realizácii máme 477 projektov. My predpokladáme, že prostriedky z ROP budú pri tej podmienke plus tri dočerpané. Možno trochu viac viazol Bratislavský kraj, ktorý sa rozbiehal až v závere, ale keď si zoberieme ROP, cez ROP bolo od roku 2007 do roku 2013 celkovo podporených 780 projektov rekonštrukcií a modernizácií materských, základných a stredných škôl. Bolo podporených 187 projektov rekonštrukcie a výstavby zariadení sociálnych služieb, 88 projektov rekonštrukcií pamäťových a fondových inštitúcií, 699 projektov rekonštrukcií centier miest a obcí, 174 projektov rekonštrukcie a modernizácií hasičských zbrojníc a horských záchranných služieb, 88 projektov rekonštrukcie a modernizácií ciest druhej a tretej triedy a 20 projektov rekonštrukcií kultúrnych objektov pre projekt Košice, európske mesto kultúry.

Veľmi úspešný bol aj projekt Bratislavský kraj, ale tam ten záver trochu pokulhával, ale celkovo bolo tak isto v Bratislavskom kraji podporených 110 projektov pre rekonštrukciu ciest, centier miest a obcí, štrnásť projektov na podporu hromadnej dopravy, 153 projektov na rozvoj malých a stredných podnikov a 132 projektov elektronizácie samosprávy a vôbec rozvoja elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni. Tak isto možno skonštatovať, že celkovo bolo zazmluvnených 409 projektov v objeme 98 miliónov eur, zatiaľ bolo ukončených 292 zazmluvnených projektov a v realizácii nám zostáva 117 a to sú tie projekty, ktoré boli až v závere, ale je tam šanca, že tieto projekty budú aj využívané.

K tej druhej časti vašej otázky. Skutočne, my keď sme rozmýšľali, ako podporiť zamestnanosť v poľnohospodárstve a ako dať šancu mladým ľuďom, projekt mladý poľnohospodár je veľmi, veľmi dobrým riešením. Zoberme si reálny stav. Keď, môžete si zo zelenej správy zobrať hodnoty, nám sa darí zvyšovať stav v lesníctve, v potravinárstve, ale znižuje sa nám stav v poľnohospodárskej prvovýrobe. A

poľnohospodárska prvovýroba má špeciálnu štruktúru na Slovensku, lebo my máme veľký podiel veľkých podnikov. Veľké podniky, pokiaľ idú do modernizácie cez projektové podpory, je to vždy na úkor zamestnanosti. Jednoducho čím kúpíte veľkokapacitnejší stroj alebo technológiu, tým potrebujete menej ľudí. Čiže toto je neželaný stav, lebo my zas na druhej strane musíme riešiť aj zamestnanosť na vidieku a preto sme si povedali - poďme do mladých poľnohospodárov. Mladí absolventi sú skoro bez šance na zamestnanie, veľkí ich nechcú a malí si to dokážu obhospodarovať sami. Čiže sme vytvorili projekt, ktorý im umožní podnikáť sám pre seba. Je to jedinečný projekt v tom, že žiadne iné odvetvie hospodárstva nemá takýto účelový projekt, aký sme my vytvorili pre poľnohospodársku prvovýrobu. Tá podpora je veľmi atraktívna, my máme veľké množstvo otázok a mladí ľudia sa už pýtajú, kedy pôjde konečne výzva a čo všetko musia splniť, aby túto podporu dostali. My zatiaľ predpokladáme zhruba 600 až tisíc nových podnikateľov by mohlo vzniknúť a ja predpokladám, že to hneď po spustení výzvy sa aj celé odštartuje. Ale samozrejme, je možné, že tridsať miliónov, ktoré sme vyčlenili v prvom pilieri, nebude stačiť. My sme pripravení jednať s komisiou a komisia je aj pripravená na to, že pokiaľ bude v niektorej krajine atraktívny program mladých poľnohospodárov, je ochotná s nami jednať a budeme realokovať prostriedky, aby sme mladých poľnohospodárov vlastne uspokojili.

My by sme chceli vyhovieť každej žiadosti, každému uchádzačovi o podporu mladého poľnohospodára, aby mohol začať podnikáť. Tam sú dva typy, aby bolo na začiatku jasné, mladých poľnohospodárov. Mladý poľnohospodár je ten, ktorý má menej ako 40 rokov a nebol štatutárom posledných päť rokov, teda viac ako päť rokov dozadu nebol štatutárom, čiže ten má tú výhodu, že má zvýšenú sapsóvu platbu o 60 euro a má bonifikáciu pri projektových podporách, bonifikácia na úrovni desať až dvadsať percent pri rôznych typoch výziev, ktoré pôjdu. Ale mladý poľnohospodár, ktorý vznikne vlastne na základe teraz schváleného programu rozvoja vidieka, čiže to bola prvá podmienka, aby sme schválili program rozvoja vidieka, teraz PPA vyhlási výzvu na podporu a mladí poľnohospodári, ktorí vzniknú najskôr v deň vyhlásenia výzvy, čiže to sú nie tí existujúci, čo doteraz fungovali, budú mať nárok na 28 hektárov pôdy, tí existujúci túto výhodu nemajú. Budú mať nárok na štartovný kapitál 50-tisíc eur, existujúci mladí túto výhodu nemajú. Budú mať nárok na 60 eur na hektár, pokiaľ budú spĺňať podmienku do 40 rokov a to je už spoločne s existujúcimi. A tak isto tá podpora pri projektových výzvach.

Čiže myslím si, že na začiatok dostať 28 hektárov, to je maximálna plocha, a 50-tisíc štartovný kapitál, je veľmi výhodné pre mladého človeka, lebo môže odštartovať svoje podnikanie a má teda základ na finančný kapitál a potrebuje nutne tú pôdu, lebo poľnohospodárstvo špecifické, v podstate bez pôdy sa veľmi ťažko v poľnohospodárstve dá podnikáť."

Redaktor:

"Chcel by som sa spýtať, ten trojpilierový systém, dá sa povedať, ako ho prijíma teda v tomto procese slovenská poľnohospodárska prax? Vy ste tuším koncom roka mali aj nejaké turné, kde ste teda to propagovali a prezentovali. Takže aké tam boli názory, ho oceňovali, alebo aké boli reakcie?"

Lubomír Jahnátek:

"Trojpilierový systém je pozitívne vnímaný podnikateľskou praxou. O čo tu ide. My potrebujeme dať istotu poľnohospodárom, že pokiaľ sa rozhodne podnikáť napríklad v živočíšnej výrobe alebo v ovocí alebo v zelenine, musí mať garantované platby, ale až do roku 2020. Čiže chceli sme sa vyhnúť systému, lebo doteraz sa každý rok, každé dva roky menili rôzne podpory a poľnohospodári boli v neistote, preto neradi išli do nejakého typu podnikania, lebo nevedeli, či o rok, o dva, o tri táto podpora ešte bude fungovať. My hovoríme, tieto čísla, ktoré som prezentoval, či na dobytčiu jednotku alebo na hektáre, majú garantované minimálne do roku 2020. Čiže on si môže narátať svoj podnikateľský plán a vie, akú podporu dostane, či z priamych platieb, z programu rozvoja vidieka alebo z tretieho piliera. Táto podpora však nie je na existujúce stavy, ale na zvyšujúce sa stavy, lebo my napríklad hovoríme o podpore jatočných ošípaných, kde máme momentálne asi 700-tisíc kusov, ktoré ročne idú na porážku, ale my tento stav chceme zvýšiť na milión 200- až milión 400-tisíc kusov. A my v tej alokovanej čiastke, ktorú máme zahrnutú v tých 40 eurách na dobytčiu jednotku, my ich máme postupne ročne túto obálku zvyšovanú až pre rok 2020, kedy predpokladáme, že bude tých milión 200- až milión 400-tisíc ošípaných k dispozícii na bitúnky. Čiže nezohľadňuje to len stabilitu podpory na mernú jednotku, ale aj zvyšujúci počet, alebo napríklad zeleninu potrebujeme zvýšiť o 3-tisíc hektárov a my už v týchto platbách, lebo vidíte, tam sú tie podpory 300 euro navyše oproti starému stavu, ale aj v nárastoch o tých 3-tisíc hektárov.

Čiže poľnohospodári to veľmi dobre prijali, lebo dáva im to istotu a dokonca bola požiadavka pri tých informačných dňoch, kde sme prezentovali našu novú filozofiu podpory poľnohospodárstva, v podstate všade sme dostali požiadavku, aby tento trojpilierový systém bol schválený parlamentom, aby sa stal v podstate parlamentným materiálom, aby po zmene vlády nemohol byť tento systém zrušený. Lebo v podstate v šestnástom roku sú nové voľby a nový minister môže zmeniť systém, čiže tak vnímali sme tento projekt tak úspešne, že dokonca poľnohospodári chceli, aby sme ho garantovali cez parlament až do roku 2020."

Iveta Gombošová RTVS:

"Ja sa chcem ešte spýtať na tie konkrétne dotácie, čo ste teraz spomínali, živočíšna výroba, rastlinná

výroba, čo ste zvyšovali, tie peniaze sú vlastne z ktorého balíka? To, že ste si mohli dovoliť ich zvýšiť?"

Ľubomír Jahnátek:

"To je tá kombinácia troch pilierov, veľmi, kľúčovým momentom bolo, čo najviac prostriedkov dostať cez priame platby do takzvaného, do takzvaných citlivých sektorov. Doteraz, v starom období sa len tri percentá mohli z priamych platieb vyčleniť na podporu citlivých sektorov, my sme dali trinásť, čiže sme si za prvé urobili veľký zdroj peňazí, kde poľnohospodár, ktorý sa venuje živočíšnej výrobe a rastlinnej, má garantované platby. Na základe stavov, ktoré každý rok preukazuje. Veľmi dôležité je ešte tu, že tá podpora sa bude navyšovať pre konkrétny podnik, tak ako sa budú zvyšovať dobytké jednotky alebo hektár podporovať.

Druhý pilier má určité obmedzenia, lebo on vie živočíšnu výrobu podporovať len cez dobré životné podmienky, on druhú možnosť nemá. Respektíve v rastlinnej výrobe cez integrovanú alebo ekologickú produkciu. Čiže tam sú obmedzenia, tam veľa vody nenamútite, tam sú prísne kritériá a preto bolo treba vytvoriť ešte tretí pilier, národný, ktorý to celé doladí. Lebo máme určité obmedzenia v prvom pilieri. Napríklad nevieme jalovice podporovať cez prvý pilier, Európska komisia to zakázala plošne pre celú Európsku úniu. Ale jalovice sú zas veľmi dôležité ako reprodukčný materiál, lebo jalovice vlastne po tých dvoch rokoch už vedia zabezpečiť reprodukciu, buď idú na mlieko, na produkciu mlieka, alebo nám slúžia pri chove výkrmového dobytku. Čiže, ale tieto nevieme podporiť ani cez prvý pilier, vieme ich, nevieme ich vlastne ani cez druhý pilier podporiť, preto 160 euro, ktoré ide na jalovice, sme dali z tretieho piliera, aby sme to celé vyvážili, viete, aby tam neboli veľké skoky medzi jednotlivými kategóriami. A na druhej strane sme mohli výraznejšie podporiť výkrmový dobytok, ktorý išiel až na 226 euro na dobytkú jednotku. Čiže to je tá výhoda, v kombinácii tých troch pilierov, z ktorých viete potom tie jednotkové podpory realizovať."

Redaktor:

"... budú zo štátneho rozpočtu."

Ľubomír Jahnátek:

"Áno, aby sme ten stimulačný efekt dosiahli, tak to dodotujeme z národných zdrojov, z toho tretieho piliera."

Redaktor:

"Tie platby teda budú jednorazové alebo ročné alebo ako?"

Ľubomír Jahnátek:

"Tie platby sa realizujú ročne, v podstate na základe nejakých výkazov, ale mali by byť permanentné, v každom roku a dokonca rátame s navýšením stavov, čiže my máme alokované prostriedky. Keby sme napríklad chceli zachovať jestvujúci stav, napríklad hospodárskych zvierat, tak tie jednotkové platby boli ešte vyššie. Lebo my sme taký, takú masu peňazí vygenerovali pre podporu živočíšnej výroby a rastlinnej. Ale my zároveň chceme aj dosiahnuť 80-percentnú sebestačnosť. Čiže na to, aby sme mohli hovoriť, že máme 80-percentnú sebestačnosť, musíme zvýšiť stavy hospodárskych zvierat. Čiže my tam zároveň máme aj pripravené prostriedky na to zvýšenie."

Redaktorka:

"Ja sa odľahčene spýtam, ak sa pozrieme na tie kadejaké dotácie a príspevky, čo by ste tým mladým alebo začínajúcim poľnohospodárom odporučili, v čom pôjde, ako čo je ten najlepší biznis s čím majú začať, - živočíšna, rastlinná výroba?"

Ľubomír Jahnátek:

"Ja by som najprv doporučil, ja by som veľmi doporučoval, kedy sa sústredili na chov hospodárskych zvierat a už keď by som mal byť konkrétny, možno by som im doporučoval ošípané, myslím si, že v menšom počte si vedia veľmi dobre privyrobiť a pozrite sa, to nie je žiadna komplikácia, to je v podstate dva kusy ošípaných na jeden hektár. Čiže on keď bude mať, ja neviem, tridsať hektárov, tak potrebuje 60 ošípaných mať ročne, to nie je taká záťaž a z toho vie úplne bez problémov zabezpečiť krmivo a kŕmne zmesi pre tie ošípané. Na druhej strane vie veľmi elegantne 60 kusov predať na regionálnom trhu. Čiže nie je odkázaný ísť na bitúnky veľké a ísť do veľkých supermarketov, ale cez regionálne trhy to dokáže, dokáže veľmi ľahko speňažiť."

Martin Barbarič, generálny riaditeľ sekcie rozvoja vidieka a priamych platieb:

"Ja by som ešte doplnil, že pri posudzovaní tých projektov, ten biznis plán, ktorý vlastne ten mladý farmár si bude predkladať, budú preferované vlastne projekty a tie plány, ktoré sú zamerané na živočíšnu výrobu a na špecializovanú rastlinnú výrobu. Tie budú uprednostňované pred ostatnými projektmi."

Gabriela Kajtárová, SRo:

"Ja som si v tlačovej správe Európskej komisie teda o tomto programe rozvoja vidieka na Slovensku prečítala, že by sa malo vytvoriť 2-tisíc pracovných miest. Či sa teda stotožňujete s týmto číslom, alebo očakávate iné číslo? A zároveň, už ste teda spomínali mladého farmára, že 600 až tisíc, ak som to správne zachytili, že kde očakávate tú tvorbu tých pracovných miest? Alebo akým mechanizmom majú vznikať, keby ste boli v tomto bližší."

Ľubomír Jahnátek:

"My v celkovej koncepcii, lebo my sme vytvorili ako základ na toto všetko, lebo teraz je už finále, ale vôbec keď sme začínali tú novú filozofiu, ako vytvoriť to makroekonomické prostredie pre slovenských poľnohospodárov, sme vytvorili takzvanú strednodobú koncepciu, ktorá hovorí o tom, ktoré sektory podporovať, aký nárast by mal byť v jednotlivých sektoroch a čo očakávame na konci a premietnuté aj na zvýšenie pracovných miest. Čiže my celkovo predpokladáme, že pokiaľ zafunguje strednodobá koncepcia a trojpilierový, my ho tiež nazývame sendvičový model, financovania zaberie a poľnohospodári budú, alebo príjmu tú stimuláciu, malo by sa dokonca vytvoriť celkovo viac ako 18 600 pracovných miest. Čiže predpokladáme, že ten nárast by mal byť podstatne väčší."

Redaktorka:

"Kde presne sa tie miesta budú tvoriť, ten mechanizmus?"

Ľubomír Jahnátek:

"Tu je, pri tých mladých poľnohospodároch, tam treba povedať otvorene, my nevieme všade vytvoriť podmienky pre mladého poľnohospodára. Pre mladého poľnohospodára bez nároku na pôdu vieme všade, ale nedostane pôdu. Ale ten, kto by chcel aj pôdu, môžeme len tam, kde máme vôbec pôdu pod kuratelou Slovenského pozemkového fondu. My máme presnú mapu po okresoch, ale po katastroch a vieme presne, koľko celkovo tejto pôdy je, vieme, že celkovo SPF má nejakých 360-tisíc hektárov. My v tomto prvom kroku počítame, že zhruba 11-tisíc hektárov by sa zobralo v prvom kroku a dalo by sa k dispozícii mladým poľnohospodárom. Ale to je prvý krok. Pokiaľ bude vyšší záujem, my v tom budeme pokračovať. Čiže my naalokujeme nové prostriedky a budeme certifikovať nových mladých poľnohospodárov, lebo ja to pokladám za jednu z veľmi dôležitých ciest, ako znížiť nezamestnanosť na vidieku. Viete, že ľudia na vidieku majú podstatne väčšie problémy nájsť si zamestnanie ako majú vo veľkých mestách alebo v Bratislave. Čiže my s pôdou vieme podporiť len tam, kde SPF pôda je, ale vieme zas presne a už dneska dostávajú tí existujúci nájomcovia, ktorí užívajú SPF pôdu, do zmluvy, že pokiaľ sa objaví žiadateľ, mladý poľnohospodár, bude mu táto pôda odobratá a bude prednostne prenajatá mladému poľnohospodárovi. Mladí ľudia sa vôbec nemusia báť toho, že zmeškajú nejaký termín, nič nezmeškajú, táto výzva bude permanentná a absolventi majú možnosť až do konca roku 2020 sa priebežne prihlasovať za mladého poľnohospodára. Čiže nie je to projekt, ktorý by bol časovo obmedzený. Práve naopak, je to jeden z mála projektov, ktorý bude trvať počas celého programovacieho obdobia, pokiaľ ho nová vláda nezruší, to musím povedať, po roku 2016. Ale my predpokladáme, že to bude otvorený projekt, do ktorého ľudia budú môcť postupne až do konca roku 2020 vstupovať."

Martin Barbarič:

"By som ešte k tej zamestnanosti reagoval. My máme opatrenie rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti. A tam máme vlastne podporu nepoľnohospodárskej činnosti, to je takzvaná diverzifikácia k nepoľnohospodárskym činnostiam, kde máme napríklad činnosť spojenú s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou. Čiže tam sú nejaké možnosti tiež vytváranie pracovných miest. Potom máme napríklad činnosť spojenú s poskytovaním služieb pre deti, pre seniorov, napríklad denné stacionáre pre starých ľudí a tak ďalej. Čiže to je zas možnosť vytvárania nových pracovných miest. A ešte keď pán minister spomínal, my sme sa zapojili ako jeden z mála členských štátov do takzvaného systému ... to je to známe COD, kde tie miestne ... skupiny v rámci lídra budú môcť čerpať z dvoch fondov, čiže z fondu IROP a z fondu programu rozvoja vidieka, je tam alokovaných 204 milióno eur. Čiže to je tiež ďalšie pracovné možnosti, ktoré s sa môžu vytvárať v tej vidieckej ekonomike."

Redaktorka:

"Ak môžem poprosiť k tým projektom, tam bola suma 1,8 miliardy vyčlenená, keď to chcem poslucháčovi úplne zrozumiteľne vysvetliť, viete mi povedať nejaké príklady tých projektov, ktoré naozaj budú akceptované, alebo sú žiadané?"

Ľubomír Jahnátek:

"Keď sme hovorili o mladom poľnohospodárovi, on chce podnikať a chce chovať napríklad hovädzí dobytok."

Redaktorka:

"Ja som myslela ten druhý program toho rozvoja vidieka, lebo toho poľnohospodára som pochopila, že je v tom prvom pilieri a potom sú tie projektové podpory."

Ľubomír Jahnátek:

"Však ja vám chcem odpovedať na to. Čiže on dostane nejakú podporu, alebo teda bude certifikovaný ako mladý poľnohospodár, ale bude chcieť chovať napríklad kravy na mlieko, ale nemá maštal a nemá dojársku techniku, nemá, nemá jamu na fekálie, nemá komunikačné cesty. On to potrebuje postaviť. Má dve možnosti, buď z tých 50-tisíc, ktoré sme mu dali, alebo sa prihlási v rámci projektov, podopatrenie rozvoj fariem a na to dostane podporu na výstavbu maštale. Na to môže dostať podporu na nákup technológie, vlastnej techniky, na to môže dostať podporu na takzvané nepoľnohospodárske činnosti, lebo on tú hnojnicu niekde musí uskladňovať, niečo s ňou musí robiť. On z rozvoja fariem si môže kúpiť napríklad traktor, ktorý

bude nutne potrebovať pri svojej práci. Čiže to je taký konkrétny príklad, na čo to bude. Ale samozrejme, sú tu existujúce subjekty, ktoré potrebujú modernizovať tieto farmy, potrebujú investovať do technológie, lebo povedzme si otvorene, pokiaľ my technologicky neudržíme krok s konkurenciou, budeme stále v nevýhode. My jednoducho potrebujeme zainovovať, aby sme cenovo boli konkurenčne schopní s okolím, lebo napríklad po zrušení mliečnych kvót nastane veľký pretlak mlieka na európskom trhu v spojení ešte aj s ruskými sankciami, čiže naši poľnohospodári budú musieť tieto konkurenčné výzvy jednak, jednoducho zohľadniť vo svojej práci a budú sa musieť cenovo prispôbiť tomu trhu."

Nevážia si, čo majú. Aj vaše deti plytvajú na školách potravinami

(13.02.2015; www.aktualne.sk; Slovensko, 10:23, s. -; SITA)

Nevážia si, čo majú. Aj vaše deti plytvajú na školách potravinami

BRATISLAVA - Žiaci na základných školách najčastejšie plytvajú vareným jedlom. V odpade pritom končí najmä polievka. Až 56,2 percenta z 1 253 žiakov zapojených do prieskumu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) uviedlo, že toto jedlo počas týždňa vyhodilo aspoň raz. Plytvanie hlavným jedlom priznalo 554 detí, zeleninu si minimálne raz odpustilo 493 žiakov. Najmenej vyhadzované boli potraviny z kategórie iné, do koša ich odhodilo 269 študentov.

"Celkovo počas týždňa, v ktorom žiaci vyplňovali záznamník, nevyhodilo žiadne jedlo iba 294 žiakov, teda len necelá štvrtina. Aspoň jedenkrát v týždni vyhodilo nejakú potravinu až 959 detí prvého až deviateho ročníka základných škôl, teda 76,5 percenta z tých, ktoré boli zapojené do nášho prieskumu," konštatuje podpredseda SPPK Dušan Janíček. Zo zisťovania komory tiež vyplynulo, že plytvanie potravinami je najväčším problémom u žiakov piateho ročníka.

Žiaci do záznamníkov zapisovali, koľkokrát v týždni počas ich pobytu v škole vyhodili ovocie, zeleninu, chlieb a pečivo, mlieko a mliečne výrobky, výrobky z mäsa, hydiny a rýb, varené jedlo ako polievku, hlavné jedlo, alebo iné potraviny. Zapisovali i to, ktoré jedlo vyhadzovali najčastejšie a ako často nedojejli polievku a desiatu. Prieskum sa realizoval na 42 základných školách na Slovensku.

SPPK sa zamerala na žiakov základných škôl, keďže s osvetou je podľa komory najlepšie začať už v detstve. Podľa odhadov komory sa totižto na Slovensku vyhodí až 20 percent jedla, plytvajú najmä domácnosti.

Na slávnosti v Turci ocenili poľnohospodárov

(11.02.2015; Roľnícke noviny; č. 07, Agrárna samospráva , s. 6; mk)

V obci Belá-Dulice sa pri príležitosti 25. výročia novodobej agrárnej politiky na Slovensku uskutočnilo slávnostné odovzdanie cien Turčiansky naj poľnohospodár a Turčianska mliečna liga 2015. Podujatie zorganizovala Turčianska regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora v Martine; na jej čele stojí predseda Marián Kohút. Na podujatí sa zúčastnilo približne 160 predstaviteľov z celého regiónu.

Ocenenie dostalo vyše sto poľnohospodárov z rôznych kategórií, ktorí sa veľkou mierou pričinili o priaznivé výsledky, ktoré turčiansky región dlhodobo dosahuje. Potvrdil to aj moderátor a hlavný organizátor podujatia Marián Kohút.

Flintu do žita nezhodili

"Z výsledkov vidno, že Turiec je jedným z najproduktívnejších regiónov Slovenska. Vážime si všetkých, ktorí nezhodili povestnú agrárnu flintu do žita, a napriek mnohým problémom zostali verní nášmu odvetviu. Práve na takých ľuďoch je možné stavať jeho budúcnosť. Uvedomujeme si, že bez cieľavedomej práce každého zamestnanca v sektore by napredovanie poľnohospodárstva v našom regióne bolo iba ilúziou," zdôraznil M. Kohút. Organizátori ocenili aj osobnosti turčianskeho regiónu, ktoré sa svojim úsilím zaslúžili o spomenuté priaznivé výsledky. Ceny si prevzali prezident Združenia chovateľov rýb na Slovensku Mirko Hrča, predsedníčka Poľnohospodárskeho družstva Gader Zlatica Holubová, bývalý ústredný riaditeľ Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR Ján Pliešovský či predseda predstavenstva Poľnohospodárskeho družstva Belá-Dulice Bohumir Sumka. Generálny riaditeľ Sekcie poľnohospodárstva Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ján Vajs vyzdvihol prácu všetkých, ktorí sa venujú živočíšnej výrobe. Taktiež poznamenal, že poľnohospodári nie sú v našej spoločnosti docenení, a preto majú takéto podujatia svoj význam. "Od vzniku samostatného Slovenska až doteraz ocenil prezident republiky vari len tri osobnosti z nášho sektora, zatiaľ čo iné odvetvia boli na tom oveľa lepšie. O to dôležitejšie a potrebnéjšie je pri všetkých možných príležitostiach zdôrazňovať význam poľnohospodárstva a potravinárstva, napríklad aj tak, ako to už dosť dlho robí Turčianska regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora," poznamenal J. Vajs. Ústredný riaditeľ Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Jozef Artim informoval o časovom a vecnom postupe implementácie Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ v aktuálnom programovacom období.

Aj ústredie chváli

"Aj ja musím pochváliť tunajšiu regionálnu komoru za prácu, ktorú odvádza, a za všetky podujatia, ktoré -

podobne ako toto pripravuje vždy na vysokej úrovni. Ak je dostatočná iniciatíva v regiónoch, potom sa oveľa lepšie pracuje aj v samosprávnom ústredí", pripomenul J. Artim. V turčianskom regióne chcú s odmeňovaním pracovníkov v poľnohospodárstve a v potravinárstve pokračovať aj v budúcnosti. Turčiansku mliečnu ligu budú organizátori vyhodnocovať každoročne a podujatie Turčiansky naj poľnohospodár by sa malo konať každých päť rokov. "Veríme, že tým nezvýšime len motiváciu samotných poľnohospodárov a potravinárov, ale prispejeme aj k zvýšeniu ich spoločenskej prestíže," takto vyjadril pohnútky organizátorov M. Kohút.

Potravinárstvo na rázcestí

(11.02.2015; Roľnícke noviny; č. 07, Agrárna samospráva , s. 6; snc)

Systémové kroky na zlepšenie podnikateľského prostredia sú nevyhnutným predpokladom zvyšovania konkurenčnej schopnosti slovenského potravinárskeho priemyslu. Na tlačovej besede v Bratislave to povedal predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) Milan Semančík. Podľa neho má síce potravinárska výroba v našej krajine dlhodobé tradície, ale napriek tomu sa situácia v potravinárskom priemysle v ostatných rokoch vyvíja veľmi nepriaznivo.

"Domáci sektor výroby potravín musí naďalej čeliť neúmernému tlaku obchodných reťazcov na nevyvážené dodávateľské podmienky, umelo udržujúce vysoké ceny kvalitných slovenských potravín v dôsledku vysokých marží obchodu," uviedol M. Semančík. "Vysoká DPH na potraviny v porovnaní s okolitými krajinami podporuje nákupnú turistiku, a v konečnom dôsledku poškodzuje vnútornú ekonomiku. Predchádzajúca slabšia aktivita štátu pri podpore predaja slovenských výrobkov a nedostatok finančných prostriedkov na investície do technických a technologických inovácií sťažujú rozvoj všetkých výrobných odborov potravinárskeho priemyslu. Aktuálnu situáciu navyše komplikuje embargo Ruskej federácie na dovoz niektorých potravín, v dôsledku ktorého sa začali hromadiť ich zásoby vo vnútri EÚ." Za alarmujúci označil M. Semančík zostupný trend objemu investícií do potravinárskeho priemyslu, ktoré sa v ostatných piatich rokoch znížili viac ako o polovicu. Jeho ďalšie pokračovanie by vyústilo do absolútneho poklesu konkurencieschopnosti odvetvia, ktorého ročná produkcia v hodnotovom vyjadrení sa pohybuje v intervale od 3,1 mld. eur do 3,2 mld. eur. Oživenie investičných aktivít bude o to dôležitejšie, že v súčasnosti dochádza k novému rozdeleniu trhov, ktoré predurčí ďalší vývoj výrobných vzťahov na mnoho rokov dopredu. "Nebolo by dobré, keby sme nedokázali zareagovať na túto skutočnosť, a keby sa Slovensko zaradilo medzi krajiny, v ktorých bude výroba potravín patriť iba medzi nevýznamné sociálno-ekonomické aktivity," prízvukoval M. Semančík.

Potenciál a tradície

Podpredseda SPPK pre potravinárstvo a obchod a predseda Únie potravinárov Slovenska Dušan Janíček v súvislosti s úsilím o rozvoj potravinárskeho priemyslu označil za jeden z najdôležitejších činiteľov zvyšovanie predaja domácich potravín na vnútornom trhu. Hoci údaje o jeho realizácii v obchodných sieťach sa v závislosti od použitých metodík rozchádzajú, v skutočnosti stále platí, že minimálne polovica u nás predaných potravín pochádza zo zahraničia. Taký vysoký podiel importovaných potravinárskych výrobkov býva zvyčajne charakteristický iba pre krajiny s nedostatočne rozvinutou vlastnou produkčnou základňou, kam však Slovensko vzhľadom na svoj potenciál i tradície nikdy nepatrilo. "Naša komora už viac rokov vykonáva prieskumy zastúpenia slovenských výrobkov na pultoch obchodných reťazcov, podnikajúcich v SR," konštatoval D. Janíček. "Výsledky v ostatných troch rokoch boli v úhrne viac menej konštantné: na domáci tovar pripadlo len 38 % v roku 2012 a po 39 % v rokoch 2013 a 2014. Uvedomujeme si síce, že tento ukazovateľ nemusí byť identický s podielom na tržbách, ale na druhej strane je nereálne, aby bol dlhodobo v ponuke obchodných systémov slabšie zastúpený tovar, ktorý sa dobre predáva, a vo väčšom rozsahu výrobky, ktorých predajnosť je nízka."

Rozdielne metodiky i výsledky

Optimistickejšie údaje vychádzajú zo sumarizácie hlásení obchodných reťazcov o podiele predaja domácich potravín na celkových tržbách z predaja potravinárskeho tovaru, ktoré musia v zmysle platného zákona o potravinách predkladať Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v polročných intervaloch. Keďže okruh subjektov, ktoré podrobujú prieskumom SPPK a ktoré podávajú povinné hlásenia rezortnému ministerstvu, nie je totožný, objektívnejšie sa dajú porovnávať iba tie subjekty, ktoré sa nachádzajú súčasne v oboch súboroch. Dovedna ich je 7, pričom však rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú slovenský potravinový trh. "Takéto porovnanie neprineslo až také veľké rozdiely, aké vychádzali z celkových komparácií," upozornil D. Janíček. "Z prieskumov SPPK v rokoch 2013 a 2014 vyplynulo 40-percentné zastúpenie domácich výrobkov v celkovej ponuke týchto obchodných systémov, zatiaľ čo z ich údajov, zaslaných rezortnému ministerstvu v roku 2013 i v prvom polroku 2014, vyšiel priemerný 48-percentný podiel tržieb za slovenské výrobky na celkovom objeme tržieb z predaja potravín. Keby sa tento údaj očistil o tých slovenských dodávateľov, ktorí nie sú zároveň aj výrobcami príslušného tovaru, bol by tento údaj ešte nižší a viac by sa priblížil k výsledkom prieskumov zastúpenia tovaru v ponuke predajcov, ktoré robí naša komora." Podľa D. Janíčka bude v ďalšom období dôležité zintenzívniť tiež prácu so spotrebiteľom, a zabúdať nemožno ani na tzv. tretí odbytový reťazec, pozostávajúci z verejných stravovacích zariadení a organizácií,

ktorý by mohol výraznejšie zvýšiť odber domácich potravín. Všetky snahy o rozvoj potravinárskeho priemyslu musí zároveň podporiť národné zákonodarstvo tak, že zabezpečí, aby parametre národných právnych noriem neprevyšovali požiadavky európskej legislatívy. Len tak sa podľa SPPK môže zastaviť predchádzajúci úpadok domáceho potravinárstva a zároveň zabezpečiť, aby dosiahlo aspoň také pozície, aké má v okolitých štátoch Európskej únie.

Niečo o plytvaní

Ako ďalej konštatoval D. Janíček, SPPK realizovala ako sprievodnú aktivitu projektu Hovoríme o jedle prieskum, ktorého cieľom bolo získať informácie o plytvaní potravinami u žiakov 1. a 2. stupňa základných škôl počas ich pobytu v školskom prostredí v jednom týždni a navrhnúť riešenia na zníženie množstva vyhodnených potravín v škole. Žiaci do záznamníkov zapisovali, koľkokrát v sledovanom týždni vyhodili ovocie, zeleninu, chlieb a pečivo, mlieko a mliečne výrobky, výrobky z mäsa, hydiny a rýb, varené jedlo - polievku, hlavné jedlo alebo iné potraviny. Do záznamníkov plytvania potravinami zapisovali tiež druh najčastejšie vyhadzovaného jedla, ako aj to, ako často nedojedli polievku a desiatu. Záznamníky vyplnilo a v stanovenom termíne zaslalo 1 253 žiakov z 93 žiackych kolektívov v 42 základných školách v Slovenskej republike. "Z prieskumu vyplynulo, že plytvanie potravinami je najväčším problémom u žiakov piateho ročníka," poznamenal D. Janíček. "Žiaci, zapojení do prieskumu, najviac vyhadzovali varené jedlo - polievku, keď ju celkovo až 704 z nich, t.j. 56,2 %, počas sledovaného týždňa vyhodilo aspoň raz. Najmenej boli vyhadzované iné potraviny, ktoré vyhodilo iba 269 žiakov. Celkovo počas týždňa, v ktorom žiaci vyplňovali záznamník, nevyhodilo žiadne jedlo iba 294 žiakov, teda len necelá štvrtina. Aspoň raz v týždni vyhodilo nejakú potravinu až 959 detí prvého až deviatego ročníka základných škôl, teda 76,5 % z tých, ktoré boli zapojené do nášho prieskumu." Okrem toho mali žiaci za úlohu pod vedením triednych učiteľov prediskutovať v triednom kolektíve výsledky triednych záznamníkov a vypracovať návrh riešení na zníženie množstva vyhodnených potravín pre svoju triedu a pre celú školu. V návrhoch sa objavili rôzne námety, vrátane využitia nespotrebovaných potravín na tvorbu kompostu do záhrad, odnášania zvyškov jedál žiakmi, ktorých rodičia chovajú domáce zvieratá, umiestnenia koša na bioodpad v školách, využitia suchého pečiva (rožkov) na zomletie na strúhanku či informovania žiakov školy o znížení plytvania potravinami formou prednášok a besied. Nechýbali ani mnohé ďalšie podnety - napríklad na usporiadanie a propagáciu celoškolskej akcie s názvom Neplytvaj jedlom! formou plagátov v triedach a v škole. (snc)

Gemermilk ruské embargo neudusilo

(12.02.2015; Trend; č. 06, podnikanie, s. 34,35; Ivan Haluza)

Po zablokovaní východného trhu zvládol majiteľ mliekarní hektické hľadanie nových zákazníkov

Stratiť vyše polovice odbytu je nočná mora pre každú fabriku. Osobitne ak pôsobí v brandži, kde nie je ľahké prerušiť výrobu, dokým sa obchody nezlepšia. Práve to sa stalo vlani v lete rimavskosobotskej mliekarni Gemermilk RS. Hneď ako Rusko zastavilo dovozy európskych potravín v reakcii na sankcie, ktoré na tento štát uvalili západné krajiny pre rozduchovanie konfliktov na Ukrajine. Gemermilk v čase nastolenia embarga vypisoval do Ruska faktúry na takmer šesťdesiat percent produkcie. Od jariem však musel brať mlieko aj naďalej. Ak by chovateľov kráv nechal v štichu, stratil by ich natrvalo. V mliekarni sa rozbehol boj o prežitie. To, že zotrvala na trhu so všetkými zamestnancami, je aj výsledok húževnatosti jej majiteľa. Existenčné problémy však neprekonal po prvýkrát.

Večný gemerský mliekar

Ľubomír Úžik pracuje v rimavskosobotskej mliekarni 35 rokov. Nastúpil tam hneď po štúdiu ekonómie. Niekoľko rokov po zmene režimu sa zaradil medzi jej nových vlastníkov, keď sa do privatizácie Gemerskej mliekarny mohli zapojiť aj vtedajší manažéri a rozhodujúci dodávatelia mlieka. Ako najvyšší šéf napokon priviedol podnik do rúk zahraničného vlastníka. Pred siedmimi rokmi kúpilo fabriku francúzske Senoble. Ľ. Úžik však Francúzom spravoval mliekareň aj naďalej. Ale nie nadticho. Dva roky po kúpe sa ju rozhodli Francúzi zavrieť, lebo získali modernejšiu mliekareň vo Zvolene. Gemerská mliekareň stála opustená iba pár mesiacov. Ľ. Úžik sa s jej koncom nezmieril a opustenú fabriku kúpil. Pôvodnú výkonnosť podniku pod novým názvom Gemermilk RS obnovil do tretinovej úrovne a vrátil prácu 35 gemerským mliekarom. Po úvodných stratách sa postupne začínal prepracúvať k slušnejším ziskom. Predviani podnik s ročnými tržbami zhruba sedem a pol milióna eur zarobil 350-tisíc eur.

Nechcený primát

Vlani v lete však Rusko stoplo dovozy ovocia, zeleniny, mäsa i mlieka z Európskej únie, USA a Austrálie. Slovensko to priveľmi nezasiahlo, lebo mimo únie vyváža len percento produkcie potravín. Zopár podnikov s čulejšími väzbami na ruský trh sa však dostalo do problémov. Najviac Gemermilk. Podnik vtedy vyvážal na toto východné teritórium až štyri pätiny sušeného mlieka, ktoré je jeho nosným produktom. Z celkových tržieb mliekarny tvorí až sedemdesiat percent. Maslo, smotana a tvarohy sú pre fabriku iba doplnkom. „V Rusku nám padli cenné kontrakty, ktoré sme tam budovali dva roky," hovorí Ľ. Úžik. Sušeným mliekom zásobovali čokoládovne i sieť 150 petrohradských cukrární. Mliekareň v lete nezasiahla len strata kľúčových kontraktov, ale aj prudký pád cien sušeného mlieka. Pred letom stála tona komodity na svetových trhoch 2 800 eur.

Rýchlo sa však zosunula o viac ako tretinu na terajších 1 800 eur. To nesúviselo len s ruským embargom. „Ešte väčším problémom biznisu so sušeným mliekom je Čína. Nakúpila ho na sklady až príliš veľa, a tak vytvorila veľké prebytky," spresňuje Ľ. Úžik.

Pomoc vo hviezdach

Politici z únie po embargu sľubovali, že postihnutým potravinárom pomôžu. Gemermilk sa takejto pomoci nedočkal. „Bruselské výpomoci si silnejšie krajiny západnej Európy nastavili predovšetkým pre seba. My sme z celoeurópskeho hľadiska príliš malí, aby nás niekto riešil," hovorí Ľ. Úžik. Dodáva, že výpomoci na dlhšie uskladnenie prebytkov mliečnych výrobkov využili vo veľkom trebárs talianski výrobcovia parmezánu, aj keď ten môže zrieť aj viac rokov. To, ako vplyvnejší členovia únie riešia ruské embargo, sa nepáči ani výkonnej riaditeľke Potravinárskej komory Slovenska Jarmile Halgašovej. „V Bruseli sa diskutuje o tom, že by sa povolili členským krajinám individuálne rokovania s Ruskom o uvoľnení embarga na dovoz potravín. Pre nás ako menšiu krajinu je neprijateľné, aby lobisticky silnejšie Francúzsko takto do Ruska svoje potraviny dostalo, ale my zostaneme zablokovaní," upozorňuje. Podľa nej by mala únia vyrokovať s Ruskom buď obnovenie vývozov pre všetkých členov, alebo tam naďalej nemá nikto voziť potraviny.

Pomôž si sám

Ľ. Úžik sa pustil do záchrany rimavskosobotskej firmy aj bez barličiek od politikov. O obmedzení výroby a prepúšťaní neuvažoval. „Kravy a dojičov nezaujímajú embargo z Ruska a mne morálka káže, že zmluvy na odber mlieka musím plniť," hovorí Ľ. Úžik s tým, že jeho podnik spracuje ročne dvadsať miliónov litrov mlieka. Inak to nebolo ani vlni. Majiteľovi Gemermilku hralo do karát, že nad ním nestoja banky, ktorým musí platiť úvery. „Prevádzku kryjem výlučne z vlastných zdrojov," hovorí Ľ. Úžik. Tento komfort si môže dovoliť vďaka peniazom od Senoble z predaja mliekarne. „Aj farmári po ruskom embargu cítili, že sme na jednej lodi, a boli ochotní zlacniť dodávky mlieka. Stále im slušne platím na úrovni slovenského priemeru," pokračuje Ľ. Úžik. Pred letom stál kilogram surového mlieka 34 centov, teraz necelých 32 centov. Stretol sa aj so špekulantmi, ktorí chceli sušené mlieko pomaly zadarmo. „Mysleli si, že keď ho máme plné sklady, pristúpime na čokoľvek. Takéto dopyty sme odmietali," hovorí Ľ. Úžik. Vrecia sušeného mlieka má dodnes naložené takmer po strechu skladu. Vďaka množstvu náhradných kontraktov z nich predsa len priebežne ubúda.

Potulky celým svetom

Po embargu začal Ľ. Úžik viac chodiť na potravinárske výstavy. Oprášil aj mnoho starších kontaktov na bývalých zákazníkov, veď so sušeným mliekom obchoduje vyše tridsať rokov. Viac mlieka začal dodávať tradičným zákazníkom. Tuzemským továrňam na cukrovinky v rukách amerického Mondelézú i domácej skupiny I.D.C. Holding. Mimoriadne zvýšil aj dodávky na Balkán. Gemermilk sa cez bieloruský reexport pokúšal dostávať aj k svojim ruským zákazníkom. To sa však podarilo len párkrát. Po tom, ako začali ruskí kontrolóri žiadať od dovozcov certifikáty o pôvode mlieka, sa reexporty skončili. Mliekar sa pokúša dostať aj do Číny a arabských krajín. V Číne zatiaľ stroskotal na tom, že Slovensko s touto krajinou, na rozdiel od Česka, nemá podpísanú zmluvu o dovoze sušeného mlieka. O pomoc požiadal ministerstvo pôdohospodárstva. Z arabského sveta sa Gemermilk v minulosti stiahol kvôli drahému euru. „Keď sa teraz dolár voči euru posilnil, európske mlieko je pre Arabov opäť zaujímavejšie," pokračuje Ľ. Úžik. Pre menšie firmy zo Slovenska nie je globálny obchod s potravinami jednoduchý. Gemermilk nedávno oslovil čínsky výrobca mliečnych cukríkov, že potrebuje sto ton sušeného mlieka. „My na to, bez problémov, veď ročne produkujeme vyše 1 500 ton. Číňan však potreboval tých sto ton denne," spomína Ľ. Úžik.

Sila rodiny

Po ťažkom vlašajšku čaká Gemermilk tento rok ďalšia výzva. Koncom marca prestane únia v členských krajinách obmedzovať výrobu mlieka cez systém národných kvót. Bohatšie západoeurópske krajiny už rozširujú chovy kráv i spracovateľské kapacity. To zvýši tlak na tuzemských chovateľov kráv i mliekarne. „Pre nás by bolo ideálne, ak by sa v únii zrušili všetky dotácie. Zatiaľ čo francúzska či nemecká vláda budú na svojom trhu farmárov a mliekarov dotovať ešte viac, Slovensko na to mať nebude," prízvukuje Ľ. Úžik. Stále verí, že s Gemermilkom preskočí aj túto prekážku. „Našou devízou sú dobrí, lojálni zamestnanci. Ak sa ľudia snažia, vyriešia aj veľké problémy," pokračuje mliekar, ktorý vo firme zamestnáva aj svoju rodinu. Manželka riadi ekonomické oddelenie, dcéra pracuje na mzdovom. Otcovi pomáha aj syn, ktorý má okrem toho aj vlastný biznis v IT segmente. V mliekarni dnes buduje silnejší e-shop na predaj jej smotán, masla a tvarohov. Už vedia, že priveľká orientácia na veľkoobjemové dodávky sušeného mlieka môže byť riziková.

Jahnátkovci sledujú

Slovenské ministerstvo pôdohospodárstva neposkytlo žiadnu finančnú pomoc slovenským potravinárskym fabrikám postihnutým ruským embargom, lebo jej uvoľňovanie má v kompetencii bruselské centrum EÚ. „Na vnútornom trhu sme posilnili najmä výkon úradnej kontroly bezpečnosti a kvality potravín," hovorí riaditeľ komunikačného odboru rezortu Peter Hajnala. Jeho ministerstvo takto reaguje na to, že mliečne i mäsové výrobky, ako aj ovocie a zelenina, ktoré sa nedostali do Ruska, môžu neskôr v pochybnejšej kvalite končiť na trhoch členov únie. Od leta zachytili slovenskí kontrolóri problematické potraviny najmä na trhoviskách a pri ambulatných predajoch z dodávkových áut. Z vyše jeden a pol tisíce kontrol z druhej polovice vlašajška bolo problémových viac ako pätnásť percent. Najčastejšie išlo o

kamuflovanie pôvodu potravín, keď ich predajcovia nemali v poriadku dokumenty o pôvode tovaru. Po uvalení embarga vyhlásil minister pôdohospodárstva Ľubomír Jahnátek, že na hraniciach bude zastavovať aj enormne zlacnené prebytky potravín z cudziny. I keď by tak išiel proti zásadám voľného trhu. „Ministerstvo však doteraz nemuselo prijať žiadne opatrenia na zastavenie dovozu lacných prebytkov potravín z EÚ," hovorí P. Hajnala. Z bruselských výpomocí na zvládnutie ruského embarga doteraz podľa rezortu pôdohospodárstva čerpali iba domáci ovocinári a zeleninári. Z trhu stiahli sedemsto ton produktov za 137-tisíc eur. Bruselské výpomoci na dlhšie uskladnenie prebytkov masla, sušeného mlieka i syrov zatiaľ žiadne slovenské mliekarne nevyužili. Podľa ministerstva najmä preto, lebo sa im mánila výška podpôr. „V súčasnosti už o výpomoci na skladovanie začínajú prejavovať záujem aj slovenské mliekarne," dodáva P. Hajnala. Okrem Gemermilku realizovala väčšie exporty do Ruska bratislavská mliekareň Rajo aj zvolenské Senoble.

Horúce problémy na programe dňa

(11.02.2015; Roľnícke noviny; č. 07, Európska únia, s. 8; MALVÍNA GONDOVÁ)

Akými témami sa zaoberala Európska komisia v oblasti poľnohospodárstva počas prvých týždňov nového roka? Horúcimi témami ruského embarga, aj situáciou na trhu s mliekom aj bravčovým mäsom. V januári po prvýkrát zasadala Rada európskych ministrov pre poľnohospodárstvo pod vedením lotyšského ministra poľnohospodárstva.

Rusko by mohlo zmierniť embargo na dovoz potravín z EÚ pre určité vybrané produkty. Vyplynulo to z diskusií s komisárom pre poľnohospodárstvo počas Zeleného týždňa v Berlíne. Toto uvoľnenie by sa mohlo týkať napr. bravčovej masti, alebo vnútorností, ale nie samotného bravčového mäsa. Tiež by sa to mohlo týkať zemiakov a niektorých špeciálnych produktov, akými sú syry s európskou značkou kvality a pôvodu. Niektoré krajiny, ako napríklad Francúzsko alebo Holandsko tlačia na uzavretie bilaterálnych dohôd, ktoré by sa týkali iba exportov z ich krajín. To vyvolalo nevoľu u poľnohospodárskych ministrov z Poľska a pobaltských krajín na zasadnutí Rady pre poľnohospodárstvo, kde trvali na tom, že EÚ musí zostať jednotná a mala by vyjednávať o celoplošnom zrušení embarga pre všetky členské štáty. Komisár pre poľnohospodárstvo Phil Hogan vyzval členské štáty, aby ukázali solidaritu a držali sa spoločného európskeho riešenia. Janis Duklavs, lotyšský minister poľnohospodárstva a súčasný predseda Rady pre poľnohospodárstvo sa tiež vyjadril jednoznačne: "Ruské embargo, ktoré bolo vyhlásené v auguste 2014 musíme riešiť spoločne pre celú EÚ a nemôžeme akceptovať rozdielne zaobchádzanie s jednotlivými členskými štátmi."

Ceny bravčového a mlieka

Rada pre poľnohospodárstvo sa na svojom prvom tohtoročnom zasadnutí zaoberala aj cenami bravčového mäsa a mliečnych produktov. Komisár Hogan uviedol, že európsky mliečny sektor je v zlej situácii. Ceny mlieka sú v súčasnosti priemerne okolo 34 centov za liter. Toto číslo sa líši v jednotlivých krajinách, pričom napríklad v Anglicku sa ceny vrátili na úroveň roku 2007. Tento bod bol dôležitý aj pre bulharskú a rumunskú delegáciu, ktoré uviedli, že ich trhy sú v stave prebytku dodávok, ktorý je spôsobený ruským embargom a ich farmári čelia bankrotom. Dobrou správou pre tento sektor je, že komisár oznámil predĺženie poskytovania podpory na súkromné skladovanie masla a odstredeného sušeného mlieka až do konca septembra 2015, čo by malo pomôcť hlavne tým, ktorí sú embargom a poklesom cien najviac postihnutí. Podobne sa uvažovalo o podpore skladovania bravčového mäsa. Túto požiadavku už pred Vianocami vzniesli Dánsko, Belgicko a Francúzsko. Teraz Komisia podľa vývoja na trhu s bravčovým mäsom usudzuje, že stiahnutie väčších objemov by mohlo ceny ešte viac poškodiť. Špecifický problém dánskych farmárov a ich vysokému zadĺženiu kvôli masívnym investíciám, ktoré realizovali, bude riešený samostatne. Situáciu bude Komisia monitorovať a v prípade potreby bude zvažovať možnosť štátnej pomoci alebo priamej intervencii pre týchto farmárov.

Rusko vlni kvôli sankciám zvýšilo dovoz mäsa z Argentíny skoro o 40 %

(11.02.2015; TASR)

Moskva/Buenos Aires 11. februára (TASR) - Vývoz mäsa z Argentíny do Ruska vzrástol v roku 2014 zhruba o 40 % a dodávky mliečnych produktov na ruský trh sa zvýšili takmer o 50 %. Povedal to ruský veľvyslanec v Argentíne Viktor Coronelli. Informoval o tom spravodajský server Sputnik.

"V dôsledku (západných) sankcií voči Rusku a následných odvetných sankcií Moskvy sa ekonomické a obchodné vzťahy medzi Ruskom a Argentínou zintenzívnili. Ide najmä o zvýšenie dovozu niektorých argentínskych potravinárskych produktov, ktoré Rusko pôvodne dovážalo z Európy," povedal Coronelli. Poukázal najmä na mäso a mliečne výrobky, pričom uviedol, že za rok 2014 sa dovoz argentínskeho mäsa do Ruska zvýšil o 38 % a dodávky mliečnych produktov o 47 %. Ako dodal, zatiaľ čo pred embargom, ktoré Rusko uvalilo na dovoz niektorých potravín z Európskej únie (EÚ) v lete minulého roka, vyvážala Argentína do Ruska najmä hovädzie mäso, v súčasnosti sa výrazne zvýšili dodávky aj bravčového a hydinového mäsa.

Rusko zaviedlo ročné embargo na dovoz niektorých potravinových výrobkov z krajín Európskej únie, USA a ďalších v auguste 2014. Bola to odvetá za politické a hospodárske sankcie, ktoré západné štáty uvalili na Rusko za marcovú anexiu polostrova Krym a neskôr za jeho postoje k vývoju krízy na východe Ukrajiny. Embargo sa dotklo okrem mäsa a mliečnych výrobkov aj rýb, zeleniny, ovocia a morských produktov. Moskva následne zintenzívnila obchodné vzťahy s krajinami Latinskej a Južnej Ameriky i štátmi Ázijsko-tichomorského regiónu.

JAHNÁTEK: Produkt Moja pôda je úspešný, úver z neho získalo 117 roľníkov

(12.02.2015; TASR)

Bratislava 12. februára (TASR) - Úverový produkt pre poľnohospodárov s názvom Moja pôda je podľa ministra pôdohospodárstva Ľubomíra Jahnátka (Smer-SD) veľmi úspešný. Úvery z neho na nákup poľnohospodárskej pôdy totiž od júna 2013 až doteraz získalo 117 roľníkov a družstiev.

Presnejšie to bolo 32 samostatne hospodáriacich roľníkov a 85 právnických osôb. Celkovo sa tak cez tento produkt schválili úvery vo výške 20,2 milióna eur, čo bolo o 200.000 eur viac, ako sa pôvodne predpokladalo.

"Tieto úverové zdroje umožnili financovať nákup 9959 hektárov poľnohospodárskej pôdy," vyčíslil Jahnátek v Národnej rade SR na pravidelnej štvrtkovej Hodine otázok. Kým produkt Moja pôda neexistoval, Slovenská záručná a rozvojová banka poskytla podľa jeho slov na financovanie nákupu poľnohospodárskej pôdy od roku 2005 do roku 2013 približne 3,3 milióna eur.

Úvery cez Moju pôdu tak za rok a pol svojej existencie dosiahli šesťnásobok úverov poskytnutých za predchádzajúcich osem rokov. V produkte sa má preto podľa Jahnátka pokračovať. "Zatiaľ neuvažujeme o tom, že by bol daný nejaký strop na tento úverový produkt," doplnil šéf agrozozortu. Takže naďalej sa budú priebežne vyhodnocovať všetky žiadosti a nákup pôdy sa bude podporovať.

V súčasnosti sa pripravuje aj jeho upravená forma, a to Moja pôda pre mladých poľnohospodárov. Má slúžiť na to, aby aj mladí poľnohospodári, ktorí nevedia ručiť tak ako existujúci roľníci, mohli kupovať do svojho vlastníctva pôdu.

Koľko si z "mliečneho koláča" ukrojil obchod

(11.02.2015; Roľnícke noviny; č. 07, Živočíšna výroba / Inzercia , s. 27; MARGITA ŠTEFÁNIKOVÁ)

Analýza Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka odhalila, že v roku 2014 dosiahla obchodná marža pri 1,5-percentnom trvanlivom mlieku v priemere až 22,1 centa na kilogram mlieka. Oproti roku 2013 sa teda marža obchodu zvýšila až o 20 percent!

No a ako to teda vyzeralo minulý rok s cenami v reťazci mlieka? Z veľkého sortimentu mlieka a mliečnych výrobkov vyberáme 1,5-percentné mlieko, ktorého sa predáva najviac. Spotrebiteľ si ho minulý rok mohol v obchodoch kúpiť v priemere za 78,5 centa. Z tejto ceny sa štátu odviedla DPH vo výške 13,1 centa. Zo zvyšných 65,5 centa sa ušlo prvovýrobcovi mlieka 33,8 centa, spracovateľovi mlieka 9,5 centa a obchodníkovi spomínaných 22,1 centa. Ak tieto ceny porovnáme s rokom 2013, vidíme, že spotrebiteľ si vtedy kupoval 1,5-percentné trvanlivé mlieko o 2,5 centa lacnejšie. Prvývýrobca vtedy dostal o 1,2 centa menej, spracovateľ dostal o 2,7 centa viac a obchodu stačilo až o 3,7 centa menej. No a celkom na záver, pozrime sa, ako si "mliečny koláč" podelili účastníci trhu v posledných dvoch rokoch. Prvývýrobcom sa, ako minulý rok, aj v roku 2013 ušlo rovnako: 43 %. Spracovateľom sa v roku 2013 ušlo 16 %, ale minulý rok už len 12 %. Obchodníkom v roku 2013 z "mliečneho koláča" vystalo 24 % a minulý rok si z neho ukrojili až 28 %. No a štát si prišiel na svoje obidva roky rovnako. Pri nezmenenej 20-percentnej sadzbe DPH bol jeho podiel na pultovej cene 1,5-percentného trvanlivého mlieka 17 %.

Pestovateľ jabĺk: Dnes ste milionár, zajtra môžete byť v mínuse

(12.02.2015; www.dennikn.sk; , , s. -; Ria Gehreroová)

Ľudia začínajú hľadiť aj na kvalitu, nielen na cenu. Nie vždy si však ovocie od malého obchodníka môžu dovoliť.

Pavol Žatko z Ostratíc pestuje jablká a sezónne ovocie už od nežnej revolúcie. Tvrdí, že Slovensko nemá dobré zákony pre malých farmárov, a preto sa ich ovocie predražuje a ľudia si ho nemôžu dovoliť kúpiť. V lete oberá čerešne, na jeseň jablká. Čo robia pestovatelia v zime, keď pôda spí?

Máte v zime rovnako veľa práce ako cez leto?

Po jeseni máme cez sviatky chvíľu pauzu, ale potom začíname rezať a štepiť. Normálne by sme to v zime nemuseli robiť, ale keďže máme trvalo zamestnaných štyridsať ľudí, musíme im zabezpečiť robotu. Keby som bol sám farmár, tak by som oddychoval, pomaly si chystal techniku, rezal stromy.

Nie je štyridsať celoročných zamestnancov pre pestovateľa veľa?

Je. Nie je to normálny európsky model, pretože pestovanie je sezónna práca. Firmu tak zvyčajne tvorí majiteľ a pár ľudí alebo rodina. Náš model vo svete neexistuje. V zahraničí sú farmy založené na sezónnej práci. Majiteľ na dva mesiace v roku zamestná ľudí z inej krajiny, ktorí žijú v diktatúre a musia podať obrovský výkon, a potom ich prepustí. A keď vo firme chceme urobiť nejakú sociálnu politiku a mať stálych zamestnancov, tak ten produkt nemá kto zaplatiť.

A prečo ich teda celoročne zamestnávate, keď sa to neoplatí?

Lebo mojím presvedčením je aj to, že ľudia, teda zamestnanci so svojimi rodinami, by mali byť stredobodom firmy. Oni ju totiž tvoria a hýbu ňou. Až potom je na rade produkt a zisk.

Vyrábate aj ovocné šťavy. Prečo si ich nemôžeme kúpiť v obchode?

Pretože by sa mi to neoplatilo. Chceli sme ich vyrábať u nás na dvore, lenže povolenia od hygieny by nás vtedy stáli asi jeden a pol milióna korún. U nás sú pravidlá rovnaké pre všetkých - či ste malý, alebo veľký výrobca. Nevieme urobiť legislatívu pre malých farmárov a je to škoda, pretože ich produkty sa potom predražujú.

V Rakúsku to funguje na princípe, že štát nevydiera vás a vy štát. Samozrejme, aj oni majú nejaké kontroly a nariadenia, ale nie takého vydieracieho štýlu ako u nás. Majú sedliacky rozum.

Ak šťavy začne vyrábať nejaký väčší výrobca, okamžite bude chcieť veľké množstvá ovocia, bude to standardizovať, robíť rozbery, pomelú do toho všelijaký iný tovar, zakonzervujú to, stabilizujú. A vtedy sa stráca čaro produktu.

Vie štát aj pomôcť?

Vie. Je šťastie, že sme v Európskej únii, hoci aj preto Slovensko polovicu jablák dováža zo zahraničia. Ostatní sú buď sebestační, alebo exportujú. Napríklad poľské jablká sa vyvážajú do celej Európy. Oni to však majú lepšie aj preto, že v parlamente majú veľa agrárne zameraných politikov. U nás to tak nie je. A preto tu má najviac peňazí z kila jablák štát a nie pestovateľ. Produkty sa potom predražujú aj pre zákazníkov.

Kolóny roľníkov s desiatkami traktorov smerovali na protest do Varšavy

(11.02.2015; TASR)

Varšava 11. februára (TASR) - Stovky rozhnevaných poľských roľníkov smerovali dnes traktoroch do Varšavy, kde ich predstavitelia požadujú od vlády kompenzácie za plodiny zničené diviakmi, nižšie zisky v dôsledku ruského zákazu dovozu a nové trhové opatrenia, informovala tlačová agentúra AP. V obci Zakret neďaleko Varšavy zastavila polícia kolónu asi 140 ich traktorov. Aj keď ochrancovia verejného poriadku zasiahli, v lokalite sa tvoria čoraz väčšie kolóny, s ktorými tu treba rátať minimálne do večerných hodín.

Roľníci, ktorí sa chceli pôvodne vydať pred rezort poľnohospodárstva, aby tu dali najavo svoju nespokojnosť s mierou dotácií, ako aj dôsledkami sankcií Európskej únie voči Ruskej federácii, čakajú aktuálne podľa poľských elektronických médií na ďalšie pokyny polície.

Ostatným účastníkom cestnej premávky polícia odporúča využiť obchádzkovú trasu.

Časť roľníkov, ktorá sa vydala do dejiska plánovaného protestu autobusmi, tam ešte istý čas zotrvá a následne sa autobusmi presunie na predmestie Varšavy, aby sa tam pripojila ku kolegom s traktormi.

Kolóny roľníkov s desiatkami traktorov dnes z rôznych častí Poľska smerovali do Varšavy, časti z nich však cestu znemožnila absencia povolenia na využitie príslušných komunikácií.

V Severnom Írsku ubudne farmárov

(11.02.2015; Roľnícke noviny; č. 07, Publicistika / Inzercia , s. 3; MALVÍNA GONDOVÁ)

Viac ako 5 000 poľnohospodárov v Severnom Írsku by mohlo byť vylúčených z odvetvia a poberania dotácií, pretože sa im nepodarilo splniť prísne pravidlá Európskej únie a kvalifikovať sa ako "aktívni poľnohospodári."

Na účely získania jednotnej platby na farmu musia žiadatelia podľa nových pravidiel aktívne obhospodarovať pozemky, na ktoré žiadajú podporu. Ešte stále v niektorých členských štátoch trvajú tvrdé rokovania o tom, ako na základe najnovšej reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky správne definovať aktívneho farmára. Ministerstvo poľnohospodárstva v Severnom Írsku poslalo list 7 217 poľnohospodárskym podnikom, o ktorých predpokladá, že nespĺnia požiadavky kladené na aktívnych poľnohospodárov. Z tohto počtu až 5 172 farmárov ministerstvu neodpovedalo a nepreukázalo, že ich budúce nároky budú oprávnené a že budú aj naďalej pôdu aktívne obrábať. Ak si myslia, že sú schopní tieto požiadavky splniť, majú čas na vyplnenie prihlášky do polovice mája tohto roka. Hovorca severoírskeho ministerstva poľnohospodárstva povedal: "Ministerstvo preskúmalo všetky poľnohospodárske podniky, ktoré predložili formulár žiadosti o jednotnú platbu na farmu v roku 2014, aby identifikovalo podniky, u ktorých hodnotenie naznačuje, že nebudú splňať požiadavky na aktívnych poľnohospodárov, a preto by im nemali byť pridelené nároky v roku 2015, ak nebudú konať. Dňa 31. októbra 2014 boli zaslané listy 7 217 poľnohospodárskym podnikom, ktoré

boli identifikované ako pravdepodobne neaktívne. 2 045 z nich odpovedalo, že budú aktívne hospodáriť v roku 2015, a chcú, aby im boli zaslané prihlášky na dotácie aj na rok 2015, akonáhle budú k dispozícii. 5 172 poľnohospodárskym podnikom, ktoré neodpovedali, nebude zaslaný predvyplnený formulár, ale môžu oň ešte požiadať do dátumu uzávierky 15. mája 2015, ak sa domnievajú, že teraz môžu splniť podmienky spôsobilosti." Starý systém nahradil nový Režim jednotnej platby na farmu v Severnom Írsku k 31. decembru 2014 skončil a spolu s ním aj všetky nároky žiadateľov. Od 1. januára 2015 sú platby na farmu nahradené novou sústavou priamych platieb, ktorú tvorí základná platba, platba za ozeleňovanie (greening) a prípadne sa dopĺňa platbou pre mladých poľnohospodárov. V rámci základnej platobnej schémy bude sústava nových platobných nárokov priznaná tým farmárom, ktorí o dotácie požiadajú a splnia podmienky oprávnenosti tejto schémy. Jednou z kľúčových podmienok je, že nároky budú pridelené iba osobe, ktorá má rozhodovaciu právomoc, zisk a finančné riziká vo vzťahu k poľnohospodárskej činnosti na pôde, na ktorú sa žiada dotácia. To sa považuje za splnenie požiadavky na aktívneho poľnohospodára. Niektorí z tých, ktorí nespĺňajú požiadavky na aktívneho poľnohospodára, boli identifikovaní ako podniky, ktoré môžu prevádzkovať letisko, železničné služby, vodné diela, realitné služby, permanentné športové a rekreačné areály. A samozrejme to môžu byť aj tí poľnohospodári, ktorí nechcú v poľnohospodárskej prvovýrobe pokračovať.

Ekonomicko-právne správy

Kto sa najviac vyhýba daniam a o koľko vlastne prichádzame? Šedej ekonomike sa u nás stále darí

(13.02.2015; www.aktualne.sk; Ekonomika, 00:00, s. -; Simona Blehová)

Kto sa najviac vyhýba daniam a o koľko vlastne prichádzame? Šedej ekonomike sa u nás stále darí

BRATISLAVA - Snom každého investora je kúpiť za sto, predáť za dvesto a neodviesť žiadne dane. Podobný prístup k daniam by pritom radi aplikovali zrejme všetci. A hoci môžeme konštatovať, že podiel šedej ekonomiky u nás z roka na rok klesá, na západ sa stále nechytáme. Podľa mnohých odborníkov si za pritom môže štát sám.

Na základe štúdie kartovej spoločnosti Visa vyplýva, že šedá ekonomika u nás v roku 2013 dosiahla objem 11 miliárd eur. Hoci sa jej objem v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi o niečo navýšil, ekonómovia hovoria o jej postupnom ústupe. Ako môžete vidieť aj v tabuľke, jej percentuálny podiel na našom HDP totiž z roka na rok klesá. Dôvodom je podľa odborníkov najmä hospodársky rast.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
šedá ekonomika (v miliárdach eur)	10,4	10,6	10,8	11	11	11
podiel na HDP	15,5%	15%	16%	16,8%	16,4%	16%

Zdroj - The Shadow Economy in Europe, 2013

Pod šedou ekonomikou pritom rozumieme akúkoľvek aktivitu, ktorá obchádza vládne zákony. "Zahŕňa všetku trhovú výrobu a poskytovanie tovarov a služieb podľa zákona, ktorá je vedome ukryvaná pred úradmi z dôvodu vyhýbania sa plateniu dane z príjmu, DPH alebo iných daní, sociálnych odvodov, či plneniu určitých zákonných štandardov na trhu práce, ako napríklad minimálna mzda, maximálny počet odpracovaných hodín, bezpečnostné normy," píše sa v štúdiu.

Kde štátu uteká najviac

Napriek tomu, že podľa Inštitútu finančnej politiky sa výber daní z roka na rok zlepšuje, na daniach štátu stále uteká pomerne veľa peňazí. Najviac špekulantov obchádzajúcich platenie DPH je pritom v maloobchode, stavebnom a poľnohospodárskom sektore.

Najrizikovejšie sektory z pohľadu výberu DPH za rok 2009 (v mil. eur)

Odvetvie	DPH, ktorú mali štátu odvieť	DPH, ktorú mali štátu odvieť
Maloobchod a veľkoobchod, oprava motorových vozidiel	2271	1441
Ubytovacie a stravovacie služby	162	34
Stavebníctvo	986	455
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	184	8
Odborné, vedecké a technické činnosti	610	267

Zdroj - Inštitút finančnej politiky

Prečo podvádžeme?

Podľa tajomníka Republikovej únie zamestnávateľov Martina Hošťáka môže byť "motiváciou" zamestnávateľov ku kráteniu daní hlavne zlý stav služieb zo strany štátu. "Vo všeobecnosti platí, že ochota

platiť dane je priamo úmerná kvalite služieb, ktoré štát poskytuje. To znamená, že čím je kvalita služieb zo strany štátu nižšia, tým je aj ochota ľudí platiť nižšia."